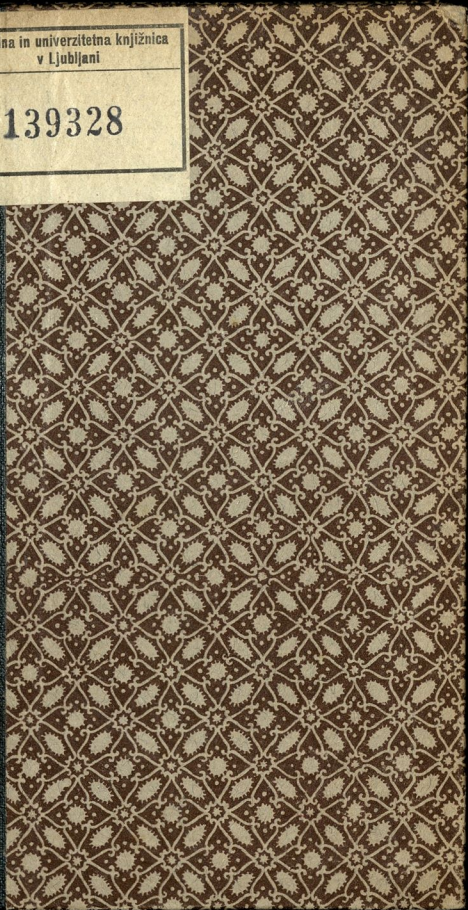

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

139328

El Gesspot gerogour

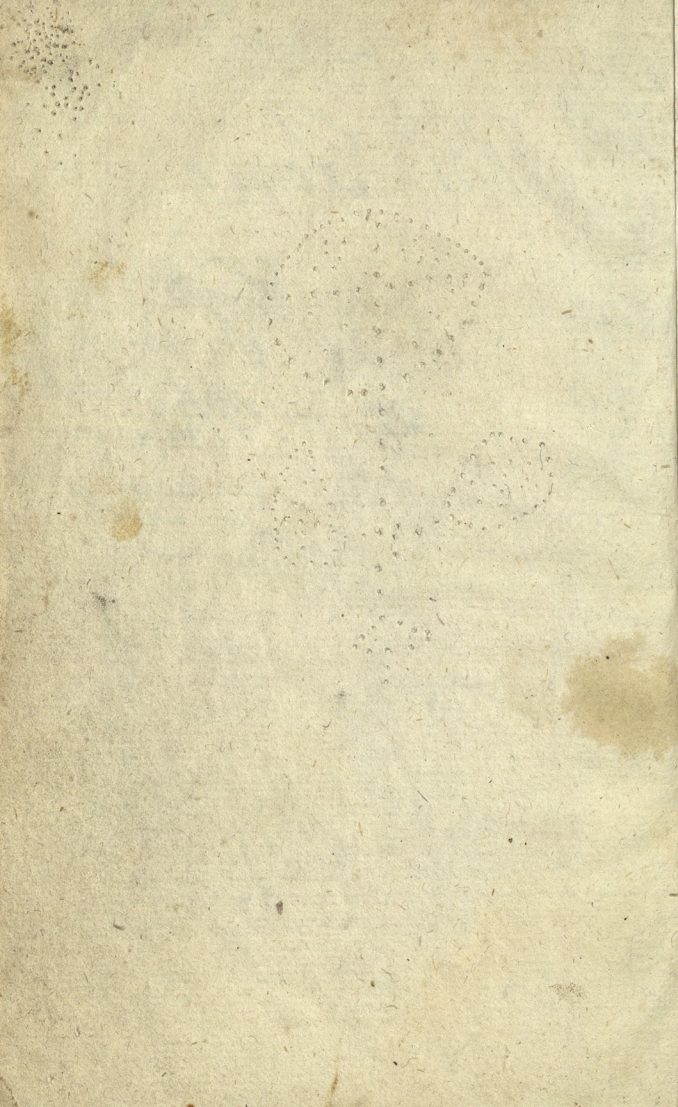
Martine Fene.

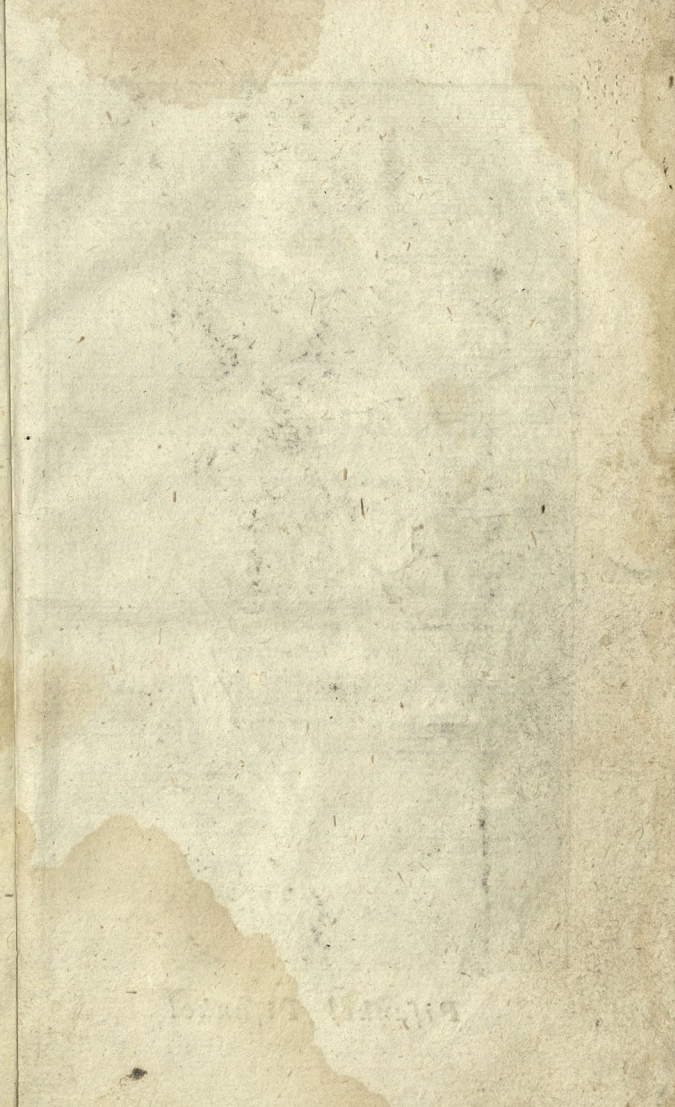
Luc
ann

27

W. W. W. W.

W. W. W. W.

Pisanke! Pisanke!

D v é

LEPE REZHÍ

sa

pridne otroke.

I. Velikonozhna pisanka alj pirh.

II. Kresniza. — " — " — "

V' Zelóvzi 1838.

Natífnil Janes Leon.

139328

6591/0211

Trikrat vesela aleluja!

Bolj veseliga zhasa ni, kakor je ljubesniva velika nozh, trikrat vesel spomin sa vsakiga zhtoveka, posebno sa mlade ljudi. Nasha preljuba mati, sveta kershanska zérkev zhastiten god obhaja vstujenja Kristusoviga, ki je premagavshi pekel, smert ino pregreho treti dan od mertvih vstal, pa tudi nam obljubo dal, de bomo nekdej kakor on od smerti vstali. To je perva vesela aleluja, de hvalimo Bogá.

Vsak pravi ino svest kristjan se posebno v svetim velikonozhnim zhasti prebudi, pravo pokoro stori, pregrehe sapustivshi na novo oshivi, vstane is stariga groba svojih slabih navad. To je veselje angelov; pa tudi nam kristjanam druga vesela aleluja, de hvalimo Bogá.

Tretjo alelujo nam vsa natora osnanuje, ki ravno o tim zhasti sopet oshivi, ino is svojiga posimskiga spanja omladena vstaja. Veselo alelujo nas vuzhijo vse stvari, ino nas prijasno vabijo, naj s' njimi hvalimo vsigamogozhniga Bo-

ga, ki jim o velikonožnim zhasi novo shivlenje da. Travniki ino njive spet lepo selenijo, roshize se prikashejo, drevesa she poganjajo, in ptizhize veselo shvergolijo; tud' martinzhek shviga po kopnim bregi spet vesel, pred njim pa grilez (muren) skazhe in zhiri, ko bi rad sapel od ljubiga mladiga leta.

Kaj bi se ne veselili tud otrozi vi, saj nimate veseljih dni, kakor je ljuba velika nozh sa vas, trikrat veseli zhas. Ure nar shlahnejshi vsakiga dne so ure juterne; sjutra je shlahno ino drago vse. Sjutra sгодaj je Kristus od mertvih vstal, in bo svoj blagoslov (shegen) mladenzham dal, ki radi sгодaj alj sa rano vstajajo, ter vsako jutro nja vesel spomin obhajajo. Juterno sonze sije le kratek zhas na dan. Mladi zhas, slati zhas!

Dnevi nar ljubesnivshi vsakiga leta dnevi spomladni alj vigredni so, ki sopet oshivijo in lepo omladijo vse stvari. Kdor v' vigredi obilno seje, bo v' jesen tud' obilno shel; in zhlovek, ki je priden, dokler je mlad, bo dobrih del bogat na svoje stare dni. Otrozi! le pridni bodite, dokler ste mladi; Marko sna, zhesar se Markez navadi.

Leta nar freshnejji nashiga shivlenja na tim sveti ljuba mladost ima, ona mladenzham da nedolshniga veselja po obilnosti; mladost je roshen zvet zhloveshkiga shivlenja. Oj trikrat freshen zhas!

V' le ti vesel' spomin se o veliki nozhi pisanke alj pirhi delijo, ki jih otrozi takajo, in po ledinzah skakajo vsi gmetni in veseli. — Veliko je mladih ljudi, ki si pisanke dajajo; pa malo malo, se mi sdi, jih je, ki prav vejo, kaj lepiga jih pisanke vuzhijo.

Pisanka pisana, ruderzha alj bela, terdo lufhino ima: podoba je terplenja sdihovanja ino pokorjenja na tim sveti. Lufhina se pa struple, olufhi ino obleti, in lepo zhif belak na svetlo pride. Tako tudi truplo rahlo se sdrobi in v' prah poverne, kedar ga dusha sapusti. Alj frezhen zhlovek, ki v' gnadi boshji vmerje, njega dusha zhista, in bela kakor sneg is vmerliviga trupla nevmerjozha v' nebesa isleti. To nas pirha belak vuzhi. — Belak she v' svoji fredi lep rumenjāk ima, sholl ko zhisto slatō: in ravno on nam kashe, kako prelepa bo v' nebesh nasha krona, zhe voljno vse teshave poterpimo, pravizhno shivimo, in spokorjeni vmèrjemo. Tam velika nozh nikolj ne mine, vesela Aleluja nikdar ne vtihne.

Mladenzhi ino deklize! le pisanke zhedno takajte; alj v' nevarnih letah ljubo nedolshnost fkerbno varvajte; velik saklad (shaz) nōsite v' rahlih posodah. Pisanka, ki se vbije, nikolj vezh zela ni; zhifost mladiga serza, ako se sgubi, ni nje vezh! Rasvujsdan mladenzh, dekliza sapeljana, in pa smradlivo jajze ni sa nish. To je velikonozhnih pisank shiv pomèn;

tiga so velikonožni pirhi lep spomin. She
vezh prav lepih naukov bote brali v' bukvizah
tih; — berite le, pa tudi ravnajte se po njih.
Pisanke se postarajo, postarate se s' njimi tudi
vi; alj shlahni ino modri nauki so vékomaj
mladi. Kdor jih rad poslušha in po njih shi-
vi, bo kakor shlahno drevze sa polokam stal,
srezhen in vesel; obilno dobriga na semlji vsjal,
in tam v' nebesah shel.

Aleluja! Aleluja! Aleluja!

VELIKONOZHNE
P I S A N K E

s a

mlade fante ino deklize
vesela povest.

Pollovenil

M . . V . .

PRINTED BY
J. S. M. & C.

I.

Kaj bo! v' tim kraji she kureta ni.

Svoje dni, pred veliko sto letami, je nekoljko vbogih voglarjev v' neki dolinzi med gorami shivelo. Dolinza je bila tefna, v' fredi planine med pezhovjam. Samotne bajtize (hishize) vbogih ljudi so krog po dolinzi pod fkalovjam zhepele. Nekoljko zhrefhenj pa fliv, ki so okolj stanovanja rastle; neke kopazhine s' jarim shitam, s' konoplinskim, alj s' lenenim obfjane, kakshina kravza, pa nekoljko kos, to je bilo vse njih bogastvo. Verh tega so si she kaj s' vogljam prilushili, ki so ga sa neke planinske fushine shgali. Zhe so bili ravno vbogi ljudje, vender frezbni, ker niso vezh posheljeli od tega, kar jim je Bog dal. Terdo so fizer shiveli, neprenehama delali, le po malim jedli ino pili, pa tudi prav sdravi so bili. V' teh revnih bajtizah so ljudje po sto let vzhakali, kar se v' kraljevih hishah malokdaj sgoti.

Bila je ravno po leti med gorami fila vrozhina, ino ovel je she romeneti sazhel, kar

neki dan voglarjovo dèklize skokama k' domu prisopiha, starišham povedat, de so ljudski (ptuji) ljudjé v' dolino prifhli, ki se zhudno nosijo, ino nesnano govorijo. „Verla (imenitna) gospa ino dvoje otrók je, pravi, pa prav star mosh, ki je slo bogato oblezhen, ino vender le gospej freshe, kakor bi njeni flushavnik bil. Joj, vboshzheki so lazhni, ino shejni, tudi vsi trudni. Srezhala sim jih vse spontane koso jiskaje, ktiro sim bila sgubila, ino sim v' našh kraj jim pot pokasala. Najte najte, de jim kaj jesti ino piti nesemo, pa ohranimo jih nizoj per naš, ino pa per veshkih.“ Starišhi jim prezej ovšenjaka, mleka pa kosjiga sira nesó.

Ptujzi se med tem sa neko pezhovje v' senzo spravijo, kjer je bil lepi hlad. Gospa je na s' maham obrašheni pezhi sedela, pa svoje lize s' drago tenzhizo pokrivala. Eno otrók, lepa lepa gospodizhna, je materi v' krili sedela. Stari flushavnik, zhaštitlivi beloglavzhek, je rezhi is mesga jemal, ki so jih s' labo prinesli. Drugi otrok, zherstev lepi dezhek, je klufetu sternišha polagal, ki ga je rado obéralo.

Voglar ino voglariza se ptuji gospej ponishno priblishata, sakaj po noshi se ji je posnalo, de je visokiga stanú. „Le poglej, je ona njemu djala, prezhudno napravljen kreshelz (savratnik), kako ji lepo stoji, pa zhudno lepo sapeshezhané rokavze; kako bele roke imá! — De te shembraj! — zlo sholne ima s' frebram belo opisane, kakor zhreshnjovo zvetje.“

On je pa svojo sheno posvaril, rekōzh: „Tebi pazh kaj na misli ni, kakor le gola lepotija. Imenitnejim stanam se drashejšhi oblazhilo spodobi. Vender zhlovek po oblazhili kaj boljšhi ni. Tudi s' pisanimi sholnami je morla gospa neko terdo stopinjo storiti, po nekih ojštrih potah hoditi.“

Na to ponudita voglar ino voglariza popotni gospej mleka, sira ino kruha. Gospa tenzhizo odgerne, lepo prijasno sa vse sahvali, ino nalije pervizh mladimu otroku, ki ga je v' krili imela, skledizo mleka, ter mu piti da. Solse so shlahno mater polile, videti, kako otrok skledizo s' obema rokama dershi, ino prav shejno pije. Tudi sali fantizh pride, ino se tudi napije. Na tojjima je kruha dala, po tem she ona pila, ino prigrisnila. Starimu moshu je pa sir prav tehnil. Dokler so jushnali, se is vsih bajtiz ljudi naleti, ki jih ostopijo, ino te ptuje ljudi debelo gledajo, ki jih she niso v' lvojim kraji videli.

Ko se je starzhhek poshivel, sazhne prav lepo ljudi profiti, naj bi gospo do enehmalo pod streho vseli, ino ji kako jispizo (shibelz) dali. „Ne bomo vam nadlege delali, je djal, ampak vse polhteno plazhali.“ „Pazh, pazh! se gospa prijasno oglasi, vsmilite se revne matere, ino nje dvojih otrozhzhizhov, ki smo morali savolj velike nefrezhe is lvoje domazhije pobegniti.“ Berfh se moshje pomenijo, kako bi to naredili.

Pod krajam is gorne dolinze je is terde
fkale potozhek isviral, ki se je po pezhovji vel
shumezh ino penast islival, ter majhen mlin
gnal, kteriga je bilo videti, kakor biž na steni
visel. Unkraj potoka je mlinar drugo prav lizh-
no hifhizo postavil, ki je szer, kakor vse dru-
ge bajtize po dolinzi, lesena bila, pa vender
njo je bilo prav lepo gledati. V' zhreshnovim
drevji je stala, ino pred bajtizoj je bil majhen
vert. Le to hifhizo mlinar gospej v' prebivalšhe
ponudi.

„Svojo novo kôzhiko tam gori le vam is
serza rad prepuštim“, pravi mlinar, ter s' rokò po-
kashe. „Vša nova je šhe, ino šhe ni shive du-
šhe v' njej prebivalo. Sam sa se šim njo po-
stavil, de bi kdaj svoj hramel (šhtibelz) imel,
kadar bom mlin šinu dal. Hvalo Bogu, de ta-
ko zhudno sa naf škerbi! Glejte ravno vzheraj
šim hifhizo sgotovil (dodelal), ino donel
šhe lahko v' njej prebivate. Se mi prav tako
sdi, kakor bi njo bil sa vas postavil. Mišlim,
de bo sa vas.“

Blaga gospa se je te ponudbe rasveselila.
Kakor hitro li nekoljko pozhine, na ravnost se
v' breg podà. Ona malo gospodizhno na rokah
nese, štarzhek fantizha sa roko peljá, mlinar
pa mesga (mulo) sa njimi vodi. Gospej je hi-
shiza prav prav dopadla, kar je mlinarja možno
veselilo. V' jispizi je štala misa, nekoljko
štolov, pa tudi poštele (šhpampeti) so bili h'
redi. Lepe pogernila (tepihe) ino drage ode-

je sa leshat je gospa s' sebo imela; koj pervo nozh fo v' svoji novi prebivavnizi ostali.

Preden se spat spravijo, she Boga prav ferzhno sahvalijo, ki jim je toljko prijetno prebivalishe najti dal, ker fo se she toljko po sveti potikali. „Ne bila bi verjela, pravi gospa, de bi jes, ki sim kraljevih ljudi, she kdaj v' taki kajshizi prebivati sa frezho imela. Kako je vender potrebno, de fo ljudje imenitniga rodu vbogim kmetam dobri ino prijasni! Zhe bi she ne savolj kerfhanfke ljubesni, pa vender sa povrazhila del; saj nobeden ne ve, kamo she pride.“

Pervo jutro gospa s' svojima otrokama prav sgodaj vstane, ino gre is svoje priproste prebivavnize okolizo nekoljko ogledat; sakaj pervo vezherko fo bili prevezh ispotani. Od veselja ni vedela gospa kaj sazheti, tako ji je dolinza dopadla. Globoko po dolinzi fo med selenim drevjam voglarjov bajtize itale, kakor bi njih kdo nalefh nasadil, po dve, pa po tri fkupej; po fredu se je pa potok svetil, kakor golo frebro, ino se v' navsdol svijal. Pezhovje, ki je bilo lepo s' selenjam prepasano, in na katerim fo kose dersale, je bilo v' juterni sarji toljko lepo videti, de nizm lepsziga.

Stari mlinar gospo ino otroka sagleda, ter hitro is mlina zhres bev pride. „Kaj ne, je djal, de ni lepsziga seliza v' zeli dolinzi, kakor je tukaj gori.“ To selo sonze vtelej nar prej polije. Kedar she spodne itane kakor donef, terd mrak pokriva, je per naf she v' ju-

ternim sonzi vse svetlo, ino veselo. Gostokrat po mokrótni dolini she le dimniki is juterne megle polukajo, ino tukaj je she zhísto jačno nebó.“

Otrokama se je pa le do mlinškiga kolefa nar vezh dobro sdelo, ki le je v' kroge fukalo. Fantizh je s' veseljam poslušhal, kako mlin klopozhe, pa voda shumí, ki se je okolj kolefa ko vrelo mleko raskropivala. Deklizhu so pa svetle kaplize nar bolj dopadle, ki so se v' luzhi juterniga sonza jiskrale.

Gospa je zel dan opraviti imeja, svoje prebivalíhe zhedno naravnati, ino s' vsim prevideti, kar vboga dolinza premore. Dolanzi so se poskušhali, kdor bi njej vezh shivesha, derv, glinafte posodve, ino drugih domazhih rezhi prinesel. Deklizo, ki njim je pot v' dolinzo pokasala, Marto po imeni, je góspa v' flushbo vsela.

Gospa se kuhat napravlja, ino Marti rezhe: „Pred vsim drugim bi rada nekoljko jajz. Glej, de mi jih sa plazhilo koljkor toljko dobíh.“ „Kaj, vprašha Marta, jajz? K' zhimu vam pa bojo?“ „Smeshno dekle, pravi góspá, kaj ne vesh, de jih moram sa kuho imeti.“ Le hitro pojdi, de jih prinesesh.“ „Sa kuho, se Marta sazhudi; kaj ne véste, de ptizhize nimajo sdaj vezh jajzhzi, ino bi njih tudi shkoda bilo. Vas je zhvetero, ino ne bilo bi vam sto ptizhjih jajzhiz sadosti.“

„Kaj le berbrašh! rezhe góspá; kdo pa govori od ptizhjih jajzhiz? Kurjih (kokoshjih) jajz bi rada.“ Dékle s' glavo smajuje, re-

kózh: „Kake ptize so kure? Svoje shive dni jih nisim vidila.“ „Joj nam, pravi gospa, kaj bo, v tem kraji she kureta ni?“

~~████~~ Kuretino so she le is jutroviga v' nashe deshele prinesli, ino svoje dni so se po nekih krajih vezh kuretu zhudili, kakor sdaj pava videti. Ker v' Medgorjah tudi mesa kupiti bilo ni, si gospa per svoji mali kuhariji fkoraj ni védela kako pomagati. „Ne bilo bi meni v' glavo padlo, koljki dar boshji je eno jajze, je djala; sdaj she le sposnám, ker ga ne gleshtam. Taka se mi je pa she v' stoterih rezhéh po poti godila. Pomenkanje ino potrebe so vender tudi le dobre, de nas svuzhijo merfkatetero boshjo dobrotu bolj sposnati, ki smo njo poprej malokaj obrajtali; naj bi Bogu hvalo sa vse dajali.“

Blaga gospa je prav kumerno shivela. Vender so ji dobri ljudjé prav fkerbno nosili, kar so le védeli, de ji bi vstregli. Kedar je mlinar kako lepo pestervo vjél, alj voglarjov kdo brinjovk vlovil, hitro so ji prinesli. Nar vezh si je pa s' svojim starim flushavnikom pomagala, ki je s' njoj prishel. Imela je she nekoljko slatenine pa drugih shlabtnih kamenzov (kinzhov). Da mu jih ob zhasih nekoljko, de jih odnese, ino ga po vezh nedél ni nasaj. Kedar spet k' domu pride, prinese vfakobart mnogoterih rezhí, ki jih je sa domazhijo nakupil. Ljudjé so pa vender spasili, de je gospa, po prihodi svojiga flugeta vezhkrat silo shalostna bila, ino od samiga joka kervave ezhi imela.

Radi radi bi bili svedeli, kdo ino pa od kodi bi ona bila! pa njo pobarati se niso podstopili; starzhek pa, zhe so ga vprashali, jim je toliko nesnane perimke pravil; de jih po svojim jesiki she prav isrekati samogli niso, in so jih v' kratkim spet gladko posabili. Poslednizh so pa tudi sposnali, de jih sgovorn starzhek le sa sjaka ima. Po tem so se otrok lotili, de bi od njih svedeli. „Pové nam pové, so sinka nagovarjali: Kako pa se pravi tvoji materi? Saj ne povemo nikomarju: Le tiho nam na uhó pové.“ Otrok jim je na to prav tiho povedalo: „Materi se pravi mama.“ Tudi deklize jim je ravno tako odgovorilo. Dolanzi so morli torej poterpeti, de se jim je s' zhalama le ta skrivnost rasodela.

II.

Hvala Bogu, de le kure imamo.

Neki dan stari flushavnik is svojiga pota spet k' domu pride, ino kurnik na herbeti prinese, v' kurniki pa kokota (petelina), ino nekoljko kokósh. Medgorjanski otrozi starzheka vglédajo, ino hitro sa njim perletijo; sakaj po navadi jim je kaj prinesel, alj beliga kruha, subih sliv, kako pilhelzo, kaki svonzhek sa kose, pa she kako drugo zhenzharijo.

Silno radi bi sdaj védeli, kaj bi neki v sakriti omarzi bilo, ki je bila s' pertizham pregerjena, de se ni prav videti moglo, kaj je v njej. Noter do praga so ga spremili, ker mu gospa s' otrokama na proti pride, ino ga veselo posdravi. „Hvala Bogu! sakrizhi mala gospodizhna, ino s' rokama plofka, de le kure imamo.“

Mosh kurnik na tla postavi, vratize odpre, ino verli petelin na svetlo priskaka. Otrozi se ne morejo dozhuditi, rekozh: „Kako smeshen ptizhko je to!“ Kako se mu pravi, she niso védeli. „Vse svoje shive dni she nismo tako lepiga ptizha vidili! Kako lep greben na glavi imá, she lepshi rudezh, ko shitna roshta (modrish). Kako rijavkalto ino pa romenklato, svetlo perje, she lepshi romeno, ko srelo shito, kedar ga vezherna sarja obsije. Oj ti shabiza ti! Kako zhedno rep nosi; flok je kakor serp!“ Tudi kokoshi so jim mozhno dopadle. Bile so dve zhernenke, ki so imele grebene rudezhe ko kri; dve bele zhopke, pa dve rudezhkaste shtuzhke. Gospá kokosham nekoljko pesti ovsa posiple, ino hitro ga kure posoblejo. Otrozi so jih stojé ino klezhé glédali, pa se jih od prevelikiga veselja niso mogli nagledati.

Ko so kure oves posobale, kokót svoje perute (habe) rasprostri, ino glasno sapóje; otrozi se pa na vel' glas smejijo, ino od veselja skakajo. Po poti k' domu so ga dezški na glas oponáshali, ino krizhali: „Kikiriki!“ tudi dezhelze so poskushale, to de ne tako glasno.

Otrozi damo pridejo, ino perpovedujejo, kako zbudne ptize so videli, vezhi ko gerlize, kaj — she vezhi ko vrane; pa toljko lepo pišane, lepšhi ko vse ptize po logi. „Ino pa, je rekla Mariza, Martna sestra, tako rudezho kapizo na glavi imajo, ki njo nima noben ptizhek v hosti.“ Tudi itarišhe je mikalo; grejo nesnane ptize gledat, ino se jim ne morejo sadosti zhuditi.

Nekoljko zhasa po tem sazgne kokošh ena valiti. Marta njo je vsaki dan napitala. Gospa je enkrat otrokam gnesdo pokasala, ino sazhdili so se, toljko jajz videti. „Petnajst jajz v enim gnesdi! so se na glaf zhudili; hostni golobjé jih le po dvoje snefajo, druge ptishize pa po pét. Joj, kako bo neki kokošh toljko mladih napitala.“

Ko so se sazveli pišhanzi valiti ino is lushin lesiti, hozhe gospá otroke rasveseliti, ino jih saktizati rezhe. Ravno je bila nedela, ino tudi prezej odrashtenih ljudi se je nabralo. Pokasbe jim nakluvano (odpikano) jajze. Oh is koljkim veseljam so otrozi gledali, kako je pišhe pikati hitelo, de bi se iskluvalo. Gospá mu pa na svetlo pomore. Sdaj jih je she le prav veseliti, videti, kako mala pišhka lepo romeno mehko perjizhe imá, kako zherno gleda, ino rozhno letati sazgne, drugi mladi ptizhi pa goli na svet pridejo, ino se dolgo zhala ne sgodnjajo. „Takah ptizhov she nismo videli, so djali otrozi, ni jih na sveti takih vezh.“

Kedar je sazhernela kokla s' ruzhzhim grebenam svojih petnajstero romenklastih pishet pervobart na seleno travo pripeljala, so otrozi ino starishi toljko veselje imeli, de ni dopovedati. „Kaj lepshiga vender videti ni!“ je djal voglár. „Le poslušhaj,“ pravi voglariza „kako starka svoje mlade sove, ino kako male shabize klizanje saštopijo, ino na ravnost vbogajo. De bi le vi vtrozi smiram ravno tako radi vbogali!“

Dezhkov (pubov) eden je hotel pishe prijetí, de bi ga bolj pogledal, alj mali shment je toljko zvizhati jelo, de se starka, ko bi trenil, v dezhka s' rasprošertimi habami spuští, ino mu na glavo škozhi. Fantizh se preštrašhi, ino jokaje v' pomozh klizhe. Ozhi bi mu bila iskluvala, ako bi pilheta mahoma ispuštil ne bil. Ozhe je svojiga santa okregal, mati pa je djala: „Kako vender svestashival svoje mlade škerbno varje! Naj bi se tudi ljudjé od nje tiga navuzhili!“ Kedar je kokla kak dober shitek najdla, je hitro mlade posvala, ki so naglo prileteli. Stara ga je narprej s' svojim klunam raskluvala. Vřaki se je zhudil, kako shivalize, she le dné stare, ne samo letajo, ampak tudi s' veseljam soblejo.

Sdaj se je sonze sa megle škrilo, — vsi mladi le kokli pod perute štisnejo, de bi se greli. „To je she pa nar šletnejshi,“ so ljudje rekli; „glejte, kako zhedno tam pa tam kaka glavza is pod perja poluka, eno alj drugo na

svetlo pride, pa hitro spet na drugim kraji pod štarko skrije se.“

Sdaj sazhne mlinar v' svoji mozhnati sukni, med zhernimi voglarji nar bolj moder, rezhi: „Kolja je vender zhudniga per tih nesnanih ptizah! Mi szer Boga po vsih stvarah lahko sposnamo, pa vender zhe kaj nesnániga vídimo, njegovo vfemogozhnoít, modróít ino dobrotnoít, bolj ozhitno sposnamo. Le pomislite, kako je dobro, de te mlade ptizhize hitro isletijo, ino si lahko shivesha jifhejo. Zhe bi štarka toljko mladih morla s svojim klunam rediti, kakor lastovka, kdaj bi jih napitala! Pazh je dobro, de mladi she po svoji natori starke glaf posnajo, ino sa njoj letijo. Ako bi se pifhanzi rasleteli, kakor hitro perje dobijo, bi jih kokla ne spravila vezh skupej; veliko mladih bi se rasgubilo. Posebno pa se mi zhudno sdi, kako je kokla vender toljko zherítva, de svoje mlade tako lahko brani. Mi je she vender vezhkrat na kure merselo, de so vfelej oftrahene isletele, kedar sim memo fhel, ki so vender she od dalezh lahko sposnale, de jim shaligá ne storim. Kokla je pa sdaj vfa drugazhi, ko so druge pute, ter se zlo moshaku v bran postavi. Vezhkrat se mi je dobro sdelo gledati, kako se pute sa eno betvo piplejo, ino kako tista, ki vezhi betvo najde, vfa nevfhliva v ftran leti, druge pa sa njoj letó, ter ji mislijo vseti, kar imá. Sdaj pa štarka, kakor bi nizm ne jedla, svoje mlade famo saklizhe, ino se shivesha ne dotekne, dokler mladih ne napafe. Vém de bi fkerb-

na kokla rajšhi lakote vmerla, kakor bi svoje mlade gladovati nala. Toljubesnivo skerb, s katero stara svoje mlade, iki so šhe rahli, okolj vodi, jim shivesha jšhe, jih preshivi, varje ino pod svojimi perutami greje, to skerb je Bog shivali dal. Toljko ljubesnivo Bog zlo sa majhne pišhanze skerbi; ino mi bi pa obvupali? Kaj ne bo šhe sa naš vezh skerbel? To se sna, de šhe sa naš bolj skerbi. Torej se veselimo se, pa kar ne bojmo, preljubimo ji sofedi! Kar Bog stori, vse prav naredi; njemu je skerb sa vse stvarí, nar vezh pa sa zhloveka, ki pred njegovim ozhmi vezh veljá, kakor vfa kuretnina, ino perutnina na zelim svetir.

III.

Sdaj imamo jajz zhres sadosti.

Medgorjanzi, dobri ljudjé, so ptuji gospej smiram prav radi pomogli, kar jim je bilo mogzhe; tudi gospa je šhe dolgo sheljela tudi njim kako veselje narediti, ino njim per doma-zhiji kaj pomagati, sakaj borno so shiveli. Dobra gospa je kure ino jajza skerbno varvala, ino kedar je šhe prezej jajz ino kokósh imela, pošhle svojo Marto po dolini, gospodinje na jutrejshen den, ki je ravno nedela bila, k' sebi

povabit. S' veseljam pridejo, vse prashno ob-
lezhene. V' verti je stari flushavnik prav po
kmetiško miso naredil, pa nekoliko klopi, de-
so se okolj vsedle.

Marta prinese sverhano zenjo (korbo) lepih
debelih jajz na miso. Zhišto bele so bile ko lneg.
Voglarize se niso dosti dozhuditi mogle, toliko
jajz videti. „Hvalo Bogu!“ pravi gospa, sdaj
imamo jajz zhres sadošti, ino rel je veselje tolj-
ko zhištih jajz na kupi gledati. Bom vam pa
tudi sdaj pokasala, kako se per kuhariji s' nji-
mi obrazha.

V' spodnim kotiču je bilo na neki pezhi kori-
she. Velika ponovza (trinoga) s' svodo nalita
je na ognji stala. Gospa vseme eno jajze, ino
ga odbije, pokasat, kako je snotraj, preden se
v' krop dene. Vse tenko gledajo lepo zhišto zhe-
sanjo (mokroto), po kateri je okrogel romenjok
(zhermelak) plaval. Sdaj rezhe toljko jajz na
mehko skuhati, koljkor je gospodinj bilo. Na
misi je bila sol, ino podolgovato naresaniga beliga
kruha. Gospa jim pokashe, kako se jajze od-
bije, ino sdaj se she le vse zhudijo, kako se
je poprejna zhištota sdaj v' belak ko mleko lep,
ino v' romenjok istela. Sazhele so kruh poma-
kati, kakor jim je gospa pokasala, ino niso mo-
gle sadošti dohvaliti, kako dobra jed je to.
„Glejte si,“ so djale, „tukaj imamo skledo ino
jed ob enim; ino pa kako zhedno belo romeno jed
vse; le gledal bi! Kako hitro se jajze bres vse
priprave lahko skuha! Tudi bolnikam bi ne bi-
lo bolj vshitne jedi najti, ki bi boljshi kup bila.“

Po tem gospa nekajko jajz v' vrelo maslo vbije. Spet je bilo to sa voglarize kaj noviga. „Kako lepo romenjaka po belaki plava,“ so djale, „kakor belo romene roshe' na travniki, ki jim pravimo volovsko oko.“

Ozvrene jajze rezha na seleno špinazho djati, ki je bila v' tiroki plitvi skledi k' redi; tudi to jed so vse hvalile. She vezh jedi je voglarizam gospa is jajz napravljati pokasala, ino jih vuzhila, kako sdrava jed so jajze fame polebej, she boljhi pa se obernejo, sa druge jedila popraviti.

K' sadnimu lepe selene solate na miso prinese. Stari šushavnik Beno pride s' polnim talerjam (okrošnikam) terdo kuhanih jajz, ki so se bile she ohladile. Smešen starzhek jih nalash vershe, de jajza po kamenji terklajo.

Voglarize sa miso se na glas vfrashijo. Mišlile so, de se bojo jajza rashile. Kako so se zhudile, videti, de gospa luhine lepo obeli (olufhi) ino se vsako jajze fletu lebko v' reshinje rasresati da. Mišlile so, de je to kaki zhudesh. Gospa jim pové, kako se jajza terdo škuhajo, ino s' reshinjami solato prav zhedno naladi. Tudi ta jed je povablenim dobro teknila.

Po obedi rasedi gospa nekajko petelinzov ino pišk med gospodinje. Pové jim, de ena kokosh letnidan (škos leto) po što, tudi po što ino petdeset jajz naneše. Timu se vse zhudijo, rekozh: „Nad što jajz! koljki dobizhek sa gospodinstvo!“ Dobre shenke so po vsej dolinzi s' kurami veliko veselje prinesle. Po vsih kozhah

so dobre volje bili, ino vsi Medgorjanzi gospo blagoslovili, pa Boga hvalili sa te lepe dobrotne dare.

Dolgo zhafa so se po ze le dni le od kokoshki menili. Spet so kaj posebniga, ino dobri-ga na njih vnovizh sagledali. Posebno ljubo je bilo gospodarjam, de je petelin na vse sгодaj (sa rano) pel. „Osnanuje nam dan,“ so djali, „ter nas na delo klizhe. Vse bolj veselilo je po dolinzi, kedar sjutraj petelini pojó, ino tak neko lahko gre zhlovek po svojih vsakdanjih poslah.“

Ref je ta, pravi mlinar. Kedar pa petelin o polnozhi pervobart sapoje, vlim dobrovoljzam glasno pové, de je sadni zhaf k' pozhitku jiti.“

Gospodinjam se je pa le to posebno dobro delo, de kokosh v'elej sakokodajka, kedar jajze isnese. Koljkokrat se je kokosh oglasila, v'elej se je vsa h'ha rasveselila. „Tako le hitro kokosh sama pové, naj se dober dar s-hrani.“

Vezhkrat so se gospodarji, ino gospodinje med sebo menili, rekozh: „Le te ptize je Bog prav sa domazho shvinzo vstvaril. Prav rade so per domi, ne grejo dalezh od h'he, in kakor hitro jih posovelh, pridejo vse nasaj. Na vezher pridejo same k' domu, kjer pred pragam, alj pa po oknjah zhakajo, de jih kdo pod streho ispuhti. Toliko per pohishtvi teknejo, ino se lahko redijo. Rade otrobe soblejo, sjedi pobérajó, ino vezh malovrednih rezhi, ker do-

mazhiji nobeniga hafna (nuza) ne dajo. Od ivita do mraka okolj bishe tapajo, ter li fame reje jishejo, ino njo iskaplejo. Veliko jeserov serenz, ki se ob shetvi ino mlatvi rastrosijo, po kurah zhloveku k' dobrimu pride.

Pute jih pridno pobérajó, ino nam sa nje jajz pernesó. Vdova, tudi nar vezhi frota, ki druge shvinze ne more per kózhiki imeti, kuro le vender lahko redi, ino vsako jajze, ki ji ga snefe, je sa revo vflakdanji boshji dar.

Tudi otroka shlahrne golpé sta sdaj prav sposnala, kar bi poprej nikdar verjela ne bila, koljki dar boshji so jajza. Oh kako veselá sta bila sa kofilze (sajterk, alj frohtik) kako jajze dobiti. Kako dobra jima je bila sdaj marfkatera jed, ki jima poprej bres jajz ni dithala. Rada sta Boga sa vse to hvalila.

IV.

Velikonozhne pisanke;

vesel dan sa otroke.

Minilo poletje, sginila jesen, ino sima je prifhla. Bila je v tem hladnim kraji slo terda. Niske bajtize so po zele mesenze dni v snégi kakor sakopane bile; le zherni dimniki, ino pa strohe po verhi so is snega gledale. Klaniza,

alj uliz med pezhovjam gorī do mlina snati ni bilo. Tudi mlin je stal, debeli zengelni so od shleba ino po koleli vileli; vse je bilo ledeno ino tiho pod pezhovjam. Le malo kdo je v' vel' shej. Sa toljko vezhi je veselje bilo, ko je sneg iskōpnel, ino prihla sopet ljuba spomlad alj vigred.

Bersh ko je kopno bilo, so prihli otrozi is dola; ino so prineli Edmundu ino Blanki, ptujina otrokama, pervih vijoliz, ino romenih govzhiz (ki jim tudi margetize, alj luzhnjeki pravijo), ki so jih po bregi nabrali; napravljali so jima tudi, kedar je she vezh roshiz bilo, prav lepe prane, sivoromene svitke alj pushelze. „Moram vender tudi jes pridnim otrokam kako veselje narediti, pravi blaga go'pā. Hozhem prihodno veliko nedelo (velkonozh) sa otroke prav po domazhe majhino dobro voljo napraviti; sakaj prav dobro ino lepo je, de se otrokam ob takih dnēh, kakor kdo premore, veselje naredi. Kaj bi jim pa dala? O boshizhi sim jih s' jabelkami ino orehi odarvala, ki sim bila nalash po nje pollala; sedaj pa ne oglehtam per' hishi rasen kako jajzo. Sdaj she kaj takiga ne pri- raste is semlje, ki bi sa jesti bilo. Ni sadu na drevji, ne jagode v' germovji; jajza so prvi dar mladiga leta.“

„Kaj de bi jajza le tako golo bele ne bile bres vse druge barve, veli Marta. Res de je zhisto belo jajze tudi lepo, pa vender je pršano (prishano) sadje, tudi jagode, posebno pa lepe rudezhe jabelke vender she lepshi.“

„Dekle! rezhe gospa, ti me na rezh pom-
niš, ki nje ne bo kraj. Jajza bom terdo sku-
hala, ino jih, dokler vréjejo, lepo posarbala.
Mnogoterno sarbane jajza, plave, rudezhe ino
romene bojo bleso otrokam pravi dopaiteje.“

Umetna gospa je veiko stakih korenzov,
ino drugih selih posnala, ki jih sarbarbati (sar-
prisholjko) imajo. Dala je jajza v'prisholjko,
ino jih je nekaj prunih alj plavih oko jasno nebo,
nekoljko sholtih kosarlepši pomoranžhe, spet
drugih prav rudezhih ko vertna rosha, posar-
bala. Nekoljko jih je v' seleno perje ovila, ki
senje bna jajzih prav lepo snalo, in de (oubite)
neisrezheno verlo opifane; na nek je tudi ne-
koljko vbranih verstiz napifala.

„To so pifanke (pirhi)!“ pravštar dmlinar, ki
jih vglada. Ravno prav to sa svete velikonožni ne-
svečke (prasnike); sakaj ravno v' tim zhanu tu-
di semlja svojo belo posimfko odejo isftezhe, ino
se lepo pifano (prishano) oblazhi. Dobra na-
fha shlahna gospa, vi ravno tako napravljate,
kakor nati dober Bog naredi, ki nam ne da
samodoriga sadja, ampak tudi tako lepo ino
prijetno stori, de boga le gledal. Kakor dober
Bog da, de so zhreshnje rudezhe, plive plave,
hrulike romene, ravno tako vi s' jajzami stori-
ti veste.“

Velikonozhna nedela je bila to leto prelep
spomladni (vigredni) dan — prav po refnizi lep-
dan vstajenja zele nature. Sonce je toljko gor-
ko sjalo, nebo zhito jasno, vremej toljko pri-
jasno, de je bilo veselje; vse je snovizho oshiz-

velo. Senosheti (travniki) so se po dolinzi še oselenili; tudi nekoliko s' roshzami opisali. Sgodaj sgodaj, še pred svitam sta se gospa ino stari Beno v zerkvo podala, ki je bila dve uri zhres hribe dalezh. Tudi gospodinje, pa kar je bilo vezhkih otrok, de so mogli obhoditi, so shli tudi s' njimi. Proti poldné prija-ha (prijesdi) še le gospa na mesgi domo, kteriga je Beno na vujsdi peljal; kar je bilo pa drugih, so shle de o pol vezherke, alj zlo na vezher s' svojimi otrozi k' domu prifhli.

Kakor hitro je gospa doma bila, rozhno pridirjajo vsi tisti otrozi, ki so bili Edmundu ino Blanki verstniki, ino so morli doma ostati; vsi veseli navbrég, kamor so bñli še sdalneje povableni. Gospa jih v lizhen vertez (gärtelz) peljá, kteriga je laufko leto sašopen Beno veliko polepšhal. Bliso pezhine je bil lep prostor s' peškam posút; na peški je stala podolgovata misa, ki je bila s' pifanim pogernilam pokrita; okolj mise so bile klopi is selenih rušh prav náredne.

Otrozi so se sa miso vsedli, ino v' sredi med njima sta bila Edmund ino Blanka. Vsi so jasno ino veselo glédali ino zhakali, kaj bo is tega. Bilo je saref preljubesnivo gledati sale beloglavzheke, vse tako sdrave, rudezhiga liza okrog mise sedeti. „Ni goršhiga roshniga venza, je gospa sama s' sebo rekla; naj bi še is toljko sálih roshiz ino limbarjov spleten bil.“

Gospa jim sdaj pred vsim drugim prav zhedno ino sašopno pripoveda, kako imeniten ino

vesel den je sveta velika nozh, ino kaj se je te dan sgodilo. Na to rezhe veliko skledo vreli-ga mleka na miso prinesti, v' katero je bilo nekoljko jajz rastepenih. Vsak otrok je imel novo glinaſto skledizo pred ſebo, v' katero je vsaki ſvoj mal dobil. Prav dolgo jim je diſhalo. Potem pe'ja goſpa otroke ſkoſi vratize v' gojsdizh (gaj) sravno verta pod ſelene ſmrezhje. Po prijaſnim gajizhi ſo bile med hojkami is ruſh zbedno selene klopi narejene. Goſpá ſdaj otrokam vkaſhe, naj vſako meha nabere, ki ga je po pezhovji ino drevji doſti bilo, ino naj is meha lizhno gnesdize naredi. S' veſeljam ſo vbógali. Tem ki niſo mogli hitro napraviti, ſo drugi pomogli; vſako ſi je morlo ſvoje gnesdize prav dobro ſapomniti.

Sdaj ſe otrozi ſopet v' vert povernejo, pa na! — na miſi najdejo velik, velik kolazh (ſhartel alj jajzbnik), ki ga je bilo videti, kakor veliko prav debelo kolo. Vſako je dobi-lo ſvoj dober koſ. V' tem zhafi, ko otrozi je-do, ſaneſe Marta ſkrivſhi veliko korbizo piſa-nih jajz v' gojsdizh, ino ſ' njimi gnesdizhe na-fadi. Sive, rudezhe, romene ino piſane jajza je bilo v' lizhnim gnesdizi na drobnim ſelenim mahi prav prav lepo gledati.

Ko ſe otrozi najéjo, rezhe goſpá: „Balite ſdaj! gremo v' gnesdiza pogledat.“ U' vſakim gnesdezi je bilo po pét lepo ſarboanih jajz; na enim je bila vbrana verſtiza napiſana. Vglé-dati jih ſo otrozi neisrezheno veſelje vsdignili. Ni mogoſzhe dopovedati prevelike račoſti, ki ſo

njo otrozi imeli.“ — Pifanke! Pifanke! *) „je eno vpilo; v' mojim gnesdezi so rudezhe,“ je drugo reklo; v' mojim pa prune (plave); je djalo spet neko drugo; „oj ti shabiza ti, kako o fletne; live, kakor bi bile is jasniga neba.“ „Moje moje so pa sholte, she bolj romene, ko margetize, alj pa sholti metul, ki okolj leta;“ pravi tretje. „Moje so pa vse prishane, ino pifane!“ je shterto reklo. „Oj, rezhe mali dezhez, to mor jo biti pazh lepe pute, ki toljko lepe jajza neso; rad bi jih kdaj videl.“ „Ne ne,“ pravi Martna sesterza, med vsemi nar majnlhi, „pute ne nelo takih jajzhiz, ki so toljko pipi; mislim le, de jih je uni sajzhek (fejz) snesil, ki je tam le is pod uniga brinja skozhil ino sbeshal, kjer sim jes gnesdize delati hot a.“ Vli otrozi te ji smejijo, rekozh: „Sajzhek bo jajzeta nefil!“ Sa to she sdaj po nekkih kraljih pravijo, de sajz ja za nese.

„Oh je, pravi gospá“ kako mala rezh, pa toljko veselja te lahko si njo ljudem naredi! Kdo bi vender rad ne dal: saj je vender dajati vezhi veselje, kakor jemati! Oj de bi bili she otrozi! Med odrathenimi le tisti veselje obzhu-tijo, ki zhufo ino nedolshno ferze imajo; le samo oni she imajo kakor otrozi vesel raj, ino ravno to je nedolshno veselje kraljeftva beshjiga na sveti.“

Sdaj naredi gospá otrokam spet drugo jigrakho. Neko otrok, ki je samo live (plave) pifanke imelo, bi bilo rado tudi rudezho, alj

*) Glej podobo spredi.

sholto pisanko dobilo; tudi uni otrozi, ki so le ruzdehe, sholte a j prishaste imeli, so ravno tako mnogoterih sheljeli. Sa tega voljo rezhe gospa dezam (otrokam), naj med seboj menijo; le pih (pisanko), na katerim je verfuza piana bila, se ne sme smeniti. Spet je bila ta menitva otrokam novo veselje, de je vsako po tim takim plavim, ruzdezhim, sholtim ino pisanim pihov dobilo. „Poglejte, je djala gospa, tako mormo ljudje eden drugimu pomagati. Kakor je per valnih pisankah, tako se per vsih drugih rezheh na sveti godi. Dober Bog je svoje dare nalast tako rasdelil, de nima eden vsiga, ampak naj bi drugi drugim tiga, kar imamo, podelili, eden drugiga rasveselili, se eden drugimu prikupili, ino se med sebo radi imeli. De bi le vsaka menitva a j kupzhija tako poshtena bila, kakor je valha menitev s pisankami; naj bi vsaki na dobizhki, ino obeden na sgubi ne bil.“

Mali Edmund je sdaj verfuzo na svoji pisanki bral. Voglarjev pubizh se nad tim mozno sazjudi ino ga steruo gleda, sakaj tisti zhal so bile shole she redke, ino veliko je bilo she starih ljudi, ki she vedeli niso, kaj dobriga je, snati pisati ino brati. Voglarjev fantizh je hotel taki (rozhuo) vedeti, kaj bi na njegovim pihih sapilanga bilo. „Oj prelepa lepa beseda je!“ rezhe gospa; le polusthaj: „Sahvalj Boga sa vse, kar da!“

Pobarala je otroke, ali so vselej tudi Boga sahvalili? Sdaj jim she le v glavo pade, naj Boga sa dobro, ino veselo jushno, ino pa sa te

lepe pisanke Boga sahvalijo. Lepo rokize pov-
sdignejo, ino is ferza Boga sahvalijo, kakor jim
je gospá rekla.

Sdaj pa hozhe vsako otrok vedeti, kaj na
njegovi pisanki stoji. Vsi se gospe primejo, vsa-
ko v' svoji rokzi pisanko moli, ino vsi krizhijo:
„Kaj pa na moji? na moji? na moji? Mojo
mojo poprej!“

Gospa je morla mir narediti, ino je otroke
v' krog postavila. Po tem je saporedi vsakimu
njegovo verstizo prebrala. Vsako je tenko na
nhe vleklo, kako se njegova verstiza pravi.
Vsi so gospo svesto poslušali; she ogledalo se
ni obeno, kedar je novo verstizo špet povedala.

Verstize so le po tri, po štiri, alj po pét
kratkih besedi imele. Na pisankah, ki so jih
otrozi v' rokah imeli, ino na tistih, ki jih je
posnej rasdajala so se bleso te le verstize brale:

Ljubit' Boga
Zhres vse veljá.

*

Bog gleda te;
Varj greha se!

*

Sahvalj Bogá
Sa vse, kar da!

*

Bog vsmili se,
Kjer sila je.

*

Boga pušit',
Pa vrat vlomit'.

Boga zheší,
Kdor prav shiví.

*

Bogu serzé,
Delu roké!

*

Prijasen bod'
'S' ljudmi povšod'!

*

Ohrani mir,
Beshi prepír!

*

Dokler si mlad'
Le vbogaj rad!

Kak si pošlál,
Tako bošh spal.

*

Zhísto serzè
Veselo je.

*

Serzè shlahtnò
Lize lepò.

*

Serze boli,
Te Bog svari.

*

Ponishnost in pamet
Ste lepshi ko shamet.

*

Hinavza serze,
Smerdlivo jajze.

*

Hozhesih legát',
Bošh sam svoj tat.

*

Kdor se sputí,
Mu jed dišhí.

*

Kdor smasen (smèren)
ni,

Si smert redí.

*

Vsak dober brat
Pomaga rad.

Kdor vsmlíen ni,
Je terdi kij.

*

Vsak nevoshlívz
Je gerd vushívz.

*

Pohlévniga
Vse rado 'má.

*

Kdor rad terpi,
Roshze šadí.

*

Dobro serze
Imej sa vse.

*

Kdor se jesí,
Ternej šadí.

*

Dobre vesti
Lehko saspí.

*

Na sadni pot
Vselj k' redi bod'.

*

Minjozhi svét
Je polsek léd.

*

V' nebesih bo
Zhres vse lepò.

Vfako si je prisadelo, kar je moglo, svojo
verstizo sapomniti, ter njo je neprenchama ti-

ho porekalo, de bi nje ne posabilo. Sdaj sazhne gospa saporédama okrôg práfhati, ali she vsako svojo verstizo sna. Nekterim je morla popráviti; pa vezhi del so vedli te svoje prav zhedno, ino saftopno povedati. Nekoljko jih je tudi she verstize drugih is glave snalo. Szhafama so skorej vli otrozi vse verstize védeli. Ako je kdo le pervo besedo isproshil, rozhno so védeli zelo véstizo do konza povédati; ino zhe je kdo pervi del isreket, so hitro vedli vezh del prav gladko zelo povešt isrezhi. Toljko se ni so otrozi she nikolj tako v kratkim, ino pa tako lahko smeje prav dobre volje navuzhili.

Ozhetjé ino matere, pa drugi otrozi, ki so te zhal od flushbe boshje prishli, slishijo vesél trush, ki se je po zeli dolinzi raslegal, ino hitro na vpreg prihitijo pogledat, kaj otrozi tolko smeha imajo. Slifhati otroke, se vli sazhudijo rekozh: „Toljko se otrozi po pol leta doma ne navuzhijo, kakor so se sdaj pol ure she navuzhili. Resniza je, kar pregovor pravi: „Kar zhloveka veselí, mu nikolj preteshko ni.“ „Alj otrokam veselje k' nauku dati, tega vsaki ne saftopi,“ je djal mlinar: „Ravno tega je nar vezh potreba! Tako pazh tako, de se na enkrat toljko navuzhijo. Te verstize so tak rekozh zela pridiga sa otroke. Gospa pazh véjo s' otrozi prav lepo obnáfhati se.“

Gospa je po tem tudi drugim otrokam vsakimu kos kolazha (shartelna) pa lepih pisank dala, ter je rekla: „Prishane pifanke doma le pojejte, alj opifane lepo s-hranite, de se bote

spomnili tega dné.“ Ne bomo jih jedli ne, so djali otrozi; lepa vestiza nauka vezh veljá, kakor pisanka.“ — „Ref je to, pravi gospá, zhe le po tem tudi storite, kar val vuzhí.“

Profila je gospa tudi starejshe, naj otroke o pravim zhasi tih vestiz spomnijo. Starejshi so vbógali; zhe ni kak otrok na pervo besedo vbogati hotel, je hitro ozhe s' perstam pomignil, rekózh: „Dokler si mlad“ — hitro otrók drugo isrezhe: „Le vbogaj rad!“ ino tudi hitro stori. Zhe je ktero se hotlo slegati, rezhe mati: „Hozhefh legát,“ ino sdajzi je otrok dostavilo: „Bosh sam svoj tat,“ fram ga je bilo lashí, ino ni se vezh slegalo. Ravno tako so starejshi tudi druge vestize otrokam v' podvuk obernili.

Otrozi so to vse svoje shive dni pomnili, ino vezhkrat djali, de she tako veselih svetkov (prasnikov) niso imeli. „Noj!“ je djala gospá „le bodite pridni ino poshteni, kakor val vafshe vestize na pisankah vuzhijo, ino hozhem vam vsako leto sa velikonozh takih pisank sa dobro voljo narediti. Zhe bo pa kdo is med val hudoben, ino ne rad vbogal, ne smé bliso priti; le sa pridne otroke bo vesel dan.“ Na to so otrozi po dolinzi toljko pridni bili, pa tako radi vbogali, de je bilo veselje.

V.

Dvoje pisank, ki vezh veljate,
kakor bi slate bile.

Med ljudmi, ki so otroško dobro voljo glédali, vidi gospá ptujiga nesnaniga mladenzha, ki je med veselimi gledavzi vel shaloften stal. Bil je fantizh per shestnajstih letah. Borno je bil oblezhen, pa zhedne postave, ino prav rudezhiga ino sdraviga liza. Njegovi dolgi ino romenklasti lasjé so se mu po ramah rasgrinjali; v' rokah je imel veliko palizo, kakor popotnik.

Ko so se ljudjé rasjifhli, gospá mladenzha, vfa vsmilenga serza, pobara, kaj de je tako shaloften? „Oh kaj bi shaloften ne bil,“ odgovori mlad popotnik, ino solsega polijejo, „moj ozhe, ki so kamnje sékali, so mi pred tremi nedelami vmerli. Moji materi, ki she imajo dvoje otrók majnih od mene, fantizha ino deklizo, se sdaj huda huda godí. Moj vujz (materni brat) so mi rekli priti, de se bom tudi kamenja sekati per njih navuzhil, de bi kaj materi pomagal, ino sam sebe preshivel. K' njim sdaj grem. She zhres dvajset ur hodim, pa she toljko hoda imam; sakaj moj vujz so dalezh unkraj tih hribov v' Sagorji domá.“

Gospej se je prav v' ferze vsmilila vboga sapuščena vdova, ker se je tudi njej skorej ravno tako godilo. Postregla je popotnemu mladenzhu mleka, pišank ino pa kolazha (pezhenjaka alj shartelna); tudi nekaj maliga mu je v' dnarjih dala, naj bi svoji materi poslal.

Tudi Edmund in Blanka sta ga omilovala. „Na! je rekla Blanka, ne! to ruzdeho pišanko svoji sestrizi, pa jo lepo posdravi.“ — „To plavo pišanko pa bratezu daj, rezhe Edmund, ino rezi mu, naj tudi k' nam pride! Bomo njemu mlezhnate kashze pa dobriga pezhenjazheka (jajzhnika) dali.“ Mater je smeh posilil; she po eno lepo pišanko gre, ino njo mladenzhu da, rekozh: „To pa svoji materi daj. Verstiza, ki je na pišanki pišana, je nar boljshi posdravilo, ki jiunga poshlem, ino se pravi:“ *Savupaj le v' Bogá, — on vselj pomagat' sná!* Mišlin, de jim bom s' to pišanko vstregla; ino zhe le po tih besedah storijo, tako ne bo na sveti boljshiga daru sa njih, ki bi jim toljko pomagal.

Mladenzhiz sa vse prav lepo sahvali; mlinar ga je zhres nozh ohranil, ino drugo jutro sгодaj, ko je sazhelo deniti, mu she mlinar ovšenjaka pa kosjiga sira v' torbizo dene, ino on se dalej na pot odpravi.

Fridolin, tako je bilo mladenzhu imé, je hodil zherstvo svoj pot po visokim pezhovji, ino po globokih dragah (grabnah). Tretje vezher je she imel neke dve uri hodá do svojiga striza. Ravno po volki stesi sa sternej pezhinoj

lese, ino v' nesnano globozhino pogleda, kar vidi ofedlaniga konja na bersdah. Sedlo je bilo lepo rudezhe, bersde pa vse poslatene. Konj se na popotnika osira (ogleduje), ino sazhne rasgetati od velikiga veselja, spet shiviga zhloveka videti, ino kakor bi hotel mladenzha posdraviti.

„Sa boshjo voljo, rezhe mladenzha, kako je pa toljko verli konj v' ti strahni globnik (jamo) prifhel? Konj mora, kakor se vidi, imenitniga gospoda imeti.“ De bi se le njegovimu gospodarju ne bila kaka nefrezha sgodila. Ofedlan konj bres jesdiza v' takim kraji ni nikolj prav, kakor se kashe. Nekaka grosa me sprehaja; alj pogledati vender le moram. Dolgo poskufha v' globoko plesati, pa ni se mu vdal, zhe ravno je dobre glave ino po bregih hoditi navajen bil; poslednizh najde vosko flesizo, ki li jo je nagla voda naredila; sdaj je pa suha bila, de je frezhno v' dol prilesil. Najde shlahniga gospoda pod nekim skalovjam leshati, ki je bil po viteshko (soldashko) oblezhen. Njegov svetel grebenak (shifhak) s' verlim pernatim shopam (pushelzam) je polek njega leshal, njegova suliza je pa v' semlji tezhela. Zhlovec je bil ves bled ko smert, ino Fridolin ne vé, ali spi, ali je she vmerl. S' otoshnim serzam rahlo blishej stopi, ga prijasno sa roko prime rekózh: „Preljubi gospód! kaj pa vam je?“

Mosh ispregleda, v' mladenzha ozhi vpré, isdihne, ino bi rad pregovoril; pa ni mogel besfedize siniti. Sdaj s' perstam na svojo zhelado

(grebenak) pokashe, ino po tem pa na uste, kakor bi bil shejen. Fridolin si hitro vrajta, de bi rad pil, vseme zhelado ino po vode gre.

Dve stare verbi v' enim koti globjeka vidi, po katerih sposna, de mora bliso voda biti. Najdil je mozharno semljo, ispleshe nekoljko vilhej med pezhovje, ino glej, is pod nekiga germa vreje studenzhek mersle zhiste vode is terde fkale, ki je bila s' selenim maham obráshena.

Fridolin nalije polno zhelado, ino hitro shejnimu. piti nese. Prav shejno se nekoljkokrat napije, ino si loshej odehne. Po malim je pregovoril.

„Hvala Bogu! je bila njegova perva beseda; „pa tudi tebi sahvala, mladi prijatel!“ je sazhél tiho rezhi, ter glavo s' roko podfloni. „Sam Bog te je meni poslal, de bi me smerti rethil. — Alj kako stráshno lazhen sim! Imash kak grishlej kruha per sebi?“

„Oj Bogu se vsmili!“ isdihne Fridolin, de bi le bil popréj to vedel. Ovsenjak, ino pa kosji sir, ki sim ga v' torbizi imel, sim she pojedil. Pa na na!“ veselo ismifli; „saj she pisanke imam. Jajze so slo sdrava ino vshitna jed.“ Vsede se polek mosha na mah, seshe po svoje pisanke, o'ushi pervo, njo s' svojim no-shizham podolgovato rasreshe, ino moshu reshen sa reshinjam lepo da. Prav shejno jih jé, se napije vmes, ino spet jé.

Fridolin she hozbe tretji pirh sirupiti, alj mosh pravi: „Sadosti je. Prevezh na enkrat jesti sdravo ni, posebno kedar smo dolgo bres

shivesha. Sa sdaj sim se najedil. Vse moje shive dni mi ni tako jeſti diſhalo. Prav po kra-ljevo sim se nakofil. Bodi Bog ſahvalen! ſhe zhutim, de ſim bolj krepek,“ je djal, ter ſe po konzi vſede. „Oh, ko bi tebe ne bilo, bi bilo gotovo to nozh po meni.“

„Kako ſte pa vi, ſhlahen vites, vpraſha Fridolin, ſvetel oklep, ino pa verlo oblazhilo ogledvaje, kako ſte s' ſvojim konjam v' tako zhuden globjek priſhli?“

„Jes niſim vites, pravi ptuj mosh, temozh ſim ſhlahnikov ſluga, ino ſhe vezh nedel (tednov) ſa ſvojiga goſpoda po ſveti okolj grem. V' tej goſti planini ſim ſi ſajſhel. Nozh me je obſhla, ino v' temi ſim ſe nagloma zhres uno ſtermo pezh v' to glabozhino s' ſvojim konjam prekuznil. Konj ima terde noge, ino ſe ni kaj poſhkodval; alj jes ſim ſi to le nogo oderl, de ne morem hoditi vezh, ino ſe tudi na konja vſeſti niſim vſtan. Zhudo je, de niſta zhlovek ino ſhivina per prizhi mertva. Ne morem Boga dovolj ſahvaliti!“

„Rano ſim ſi obesal, ali ſilo hudo me je mrasilo. ſhe ſim miſlil, de bom med tem pezhovjam gladú vmerl; kar tebe, preljubi fan-ti zh, ſam Bog prineſe, ino ſdi ſe mi, kakor bi bil moj angel is nebel. Povéj mi faj, ka-ko pa ſi ti v' to ſhaloſtno ſamotno puſhavo priſhel?“

Fridolin mu vſe perpoveduje, ino mosh ga prav tenko poſluſha, ino marſkatero pobara. „Zhudna je ta, pravi, ter rúdezhe luſhine po

tleh ogleduje, ki so po mehi leshale, de so jajza tako lepo ruzdeze, pa prune; nišim she takih jajz videl. Naj naj she to zelo jajze, ki si ga v' torbizo djal, prav pogledam.“

Fridolin mu pišanko poda, ino pripoveduje, kako njo je dobil: Mosh njo prav fkerbno ogleda, ino kedar veršizo bere: „Savupaj na Boga — on vselj pomagat sna;“ mu solse v' ozhi perigrajo. „Moj Bog, pravi, kako rešizhen je te napis, šim jes ravno sdaj poskufil. Prav shivo šim molil, de bi me Bog iste glabozhine rešhil, ino vflifhal je mojo profhinjo.“

„Hvalena bodi vékomaj njegova dobrotnoš; Bog poverni dobrim otrokama, ki sta tebi to dvoje jajz dala. Oh, pazh ništa mišlila, kako bota ptujiga zhloveka s' tim smerti otela. Blagoslovlena bodi blaga gospá, ki je na to jajze veršizo opisala, ki lerze toljko oveseli.“

„Priatelj, rezhe mladenzhu, daj mi to jajze! Bomga dobro s-hranil, de lepe rešizhe ne posabim, ki šim njo ravno sdaj škufil. Tudi moji ino mojih otrok otrozi naj se v' savupanji boshjim rasveselijo, kolkokrat bojo to pišano jajze vglédali, ino to veršizo brali. Lehko, de bojo she zhres što lét moji povnuki od tega pravili, kako zhudno je Bog njihoviga preddédeza s' dvema jajzetama smerti rešhil, de ni gladú vmerl.“ —

„Na! kaj drugiga ti hozhem sa jajze dati.“ Potegne moshno is shepa, ino mu sa vsako pišanko, ki njo je pojédil, sholt zekin da — sa

to pa dva, ki je lepo vestizo imela. Fridolin se je sicer branil mu pisanko dati, alj tako dolgo ga je profil, de mu jo prepusti.

„Glej, glej!“ rezhe mosh, ter po pezhovji pogleda, she se vezheri, sonze k' boshji gnadi gré, ino se lepo po drevji ino pezhinah osira. Poskusi mi sdaj na konja pomagati. Po stesi, po kateri si ti v' to temno globozhino prifhel, v' katero sonze nikolj ne polije, mislim de bi tudi jes islesil.“

Fridolin mu na konja pomaga, ter ga sa vujsdo peljá. Teshko sta se is globnjeka spravila, pa vender srezhno na svetlo prifhla. Oh, kako se je mosh rasveselil, kedar ga je spet ljubo sonze objalo, ter je v' vezhérnih sharkih visoko planino videl.

„Do mojiga vujsza she nizoj prideva“ veli Fridolin, „bom pa bolj hitro stopil; vash konj bo me she dohajal. Vujsz vaf bojo s' veseljam sprijeli; saj so dober mosh. Per njih lahko zhres nozh ostanete; pa vam bojo gotovo tudi lepo postregli, dokler ne szelite, de bote per njih ostali.“

She posno v' mrak prideta pred bajtizo poshteniga kamenarja alj ihtameza. S' veseljam shlahniga flugeta pod svojo streho vseme ino svojiga zherstiviga festernika hvalno pobo-sha, de je tako lepo moshu pomagal. — Fridolin se sazgne isgovárjati, de nima pisank materi, ino otrokam poslati. „Kaj pa jajza!“ pravi Fridolinov vujsz, jes ne vém, kaj od ruzehih, playih, pisanih jajz ino pisank kram-

ljálh; kaj so kaj boljhi, kakor druge ptizhje jajzhiza, ki so gotovo she lepshi pikaste; ino naj bi tudi vse slate bile, prav de si jih dal; faj si timu moshu shivljenje ohranil, ino si pokasal, de she bofh kdaj verl korenjak. Storil si kakor vsmilen' Samaritan po sv. evangelji; sdaj hozhem pa jes (kerben) hifhen gosda (ofhtir) biti; to de plazhati, ne bo ti potreba; kaj zhujesh!"

Shlahnikov fluga pokashe pisanko, ki je lepo verstizo imela. „Prezhudno lepa je,“ pravi vujiz Fridolinu; „pa vender le daj jo moshu; s' tim slatmi bofh materi vezh vstregel. Zhaj, bom ti jih ismenjal!“ Mladenzhu se je zhudo denarjev sdelo, ki jih je sa zekine prijél; sakaj ni she popréj slatov posnal. „Le poglej!“ pravijo vujz, tudi tvoja mati bojo resnizo te verstize, ki na pisanki stoji, svédeli, ki pravi de Bog v' sili pomaga! Ta resniza je vezh vredna, kakor vse to slato na misi. Pa tudi bres jajzeta si lahko to verstizo sapomnih; le vse svoje shive dni te resnize ne posabi.

Shlahnikov fluga je per njih ostal, dokler je zhisto izzelil, ino osdravil; in preden je konja safedel, je prav bogato vse domazhe obdaroval.

VI.

Pisanka slata ino freberna.

Spomlád (vigred) ino po leti se ni kaj posebniga v' Medgorjah perpetilo. Voglarji so svoje majhine njivze obdelvali, pa tudi fkerbno na svoje vogelnize hodili voglje delat; njihove shene so doma gospodinile, ino prav veliko kur spodredile; otrozi so pa le vprafhali, ali bo fkorej spet velika nozh (nedela)? Shlahna gospa je pa pogosto možno shalvala. Njeni stari svešči flushavnik, ki njo je v' ti kraj spremil, ino v' sazhetki vse fksi se na dalnej ino blishej pot podál, sa gospo ofkerbet, kar mu je narozhila, je sazhel boléhati, ino ne more she sdavnej vezh is doline jiti. Ko je she spet jesen bila, ino jelo germovje po pezhovji romeneti, ino liste padati, she fkoraj ni vezh pred prag na fonze mogel, kakor je poprój navajen bil.

Neko milo folso je gospa nad starim pósh-tenim mosham fkrivaj prehila, ter se je bala svojiga ediniga pomozhnika sgubiti. To njo je nar vezh ferze bolelo, de sdaj vezh po njem od svoje domazhe deshele svedeti ne more, ino v' tej samotni dolinzi nizh ne své, kako se po sveti godi.

Tisti zhal se she nekaj drusiga prigodi, kar vbogo gospo filno vstrafhi. Voglarji nam-

rezh so neko jutro is planine k' domu prifhli, ino perpovedujejo, de, ko so preteklo nozh vogelnize gorele, ino oni okolj pozhivali, pridejo naglo shtirji nesnani moshjé, ki so shelesne kape ino oklepe imeli, velike mezhe, pa dolge sulze v' rokah. Pravili so, de so flushavniki Ojsterfhkiga knesa (grofa), ki je s' veliko ljudmi v' Medgorje prifhel, ter so po vléh rezheh ojstro posvedvali. Mlinar je hitro shel to novino gospej pravit, ki je ravno per bolnim Beneti sedela.

Ko mlinar imé Ojsterfhkiga knesa isgovori, gospá vfa blede ko smert savpije: „Oh, Bog ne daj, ti je moj nar grošovitnejshi sovrashnik! Hitro, de meni po shivlenji streshe. Menim de vender nifo voglarji ptujim ljudém povedali, de jes tukaj prebivam?“

Mlinar njo sarefnizhi, de sa njegoviga védenja se nifo od nje sménili. Ptujzi so se per ognji sagreli, ino so proti svitu spet svoj pot shli; pa vender se she po gorah potikajo, to je gotova.

„Ljubi moj Oshbald! rezhe gospá mlinarju; kar sim pod val'boj strehoj, val bogabojezhiga ino prav poshteniga mosha posnám. Vam torej hozhem vlo svojo prigodbo povédati, ino vam rasodeti, sakaj mi je toljka groša per serzi; na val se sanesem, de mi bote svétvali ino pomagali.“

Jes sim Rosa'ja, hzhér Korotanskiga vajvoda. Dva imenitna knesa (grofa) sta se po mene sbenila. — Hansa Ojsterfhki, ino Arnej

Lipoglavski. Hansa je bil nar bogatejši ino mogožnejši v' desheli, je imel veliko gradov, ino bojakov; alj dobriga, pošteniga ferza ni bil. Arnej je nar serzhnej, ino nar ime nitnejši shlahte med vsemi, to de vbošhez proti Hansetu, sakaj po svojim shlahnim ino poštenim ozheti je le eno samo staro grahino nadobil (poerbal), pa tudi milil ni si jih pošiloma vezh osvojiti. Njemu sim po dovoljenju svojiga ozheta roko podala, ino mu lep kos deshele, tudi nekoljko tabrov alj možnih gradov sa del prinesla. Shivela sva toljko frezhno, ko bi v' nebesah bila.

„Hansa Ojsterški je pa mene ino mojiga nevmileno zherteti jel, ter naj ni shivih videti mogel; pa vender svojiga sovrashenja ni ozhitno pokasal.

Sdaj je moral mosh s' zefarjam na vojsko. Tudi Hansa bi imel bil s' njimi jiti; pa tako dolgo se je isgovarjal, ino odlagal, de je doma ostal, ter le obetal, de pojde sa vojskoj prej ko bo mogel. V' tim zhasi, ko se je moj mosh s' svojimi ljudmi sa domazho deshele soper neverne sovrashnike vojskoval, ino so vsi komaj možniga sovrashnika strahovali, ino mu v' nafhe deshele branili, plane bresduhen Hansa v' nafho lastino — ino ni bilo zhloveka, ki bi ga bil vstavil. Vse okrog je satert, ter je en tabor sa drugim si pošiloma osvojil. Kaj mi je bilo storiti, kakor s' dvojema otrokama skrivaj isbeshati. Samo moj svěst star Beno je bil moj angel varh na tim nevarnim pobegi, ki

si nisim bila minute shivlenja svesta, de bi me Hansa vlovil ne bil. Pripeljal me je v' to planino, kjer sim perval v' tim skritim kraji toliko mirno pribeshaljše najdla.“

„Tukaj sim hotla tako dolgo ostati, dokler moj mosh is vojske pride, ino nasho domazhijo krivizhnimu vsame. V' zhasih je shel Beno is Medgorja k' ljudem od vojske posvedet; pa vselej je le shalofne rezhi svedel. She sméram je hudoben Hansa v' nasho domazhijo gospodaryl, neprenéhama je she vojska po mejah (okrainah) nashiga zefarstva bila; sdaj so bili nashi, sdaj sovrashniki frezhni. Sdaj pa je she skorej leto kar je moj priden Beno boln, ino od te dobe nizh vezh ne svém, ne od svojiga kraja, ne od svojiga ljubiga mosha. Oh, lahko ga je she sdavnej sovrashnikova tabla posékala! Lehko de je Hansa moje prebivaljše ofledil, ki je s' svojim ljudmi tako bliso prishel — ino kaj bo s' menoj? Smert bi she bila sa meofkoraj nar boljše od vfiga, kar se mi bo she sgodilo.“

„Oj rezite faj vi voglarjam, preljubi moj Oshbald! naj me vender ne isdajo!“ — „Koga isdajo?“ mlinar jesno rezhe. „Jes sim sa vse porok, de vlak sa me svojo shivlenje postavi.“ Prej ko vam Ojsterfhek kaj shaliga storiti hozhe, se more s' nami vsimi poskafiti. Le bres skerbi bodite, shlahna gospá!“ Ravno to so tudi voglari govorili, ko jim je mlinar to prigodbo povedal. „Naj nam le pride,“ so djali; „timu

hozhemo s' svojimi greblami, ino dervnizami pot pokasati.“

Bila je verh v'liga tega dobra gospá v' vednih strahéh; nozh ino dan njo je skerbelo. Ni li is bajtize vupala, tudi otrokama ni nala pred prag hoditi. Prav revno ino shaloftno je shivela. Spet je v' Medgorjam shum vtihnil, in kedar ni bilo shelesnih m shov flaha ne duha vezh, le gre gospa nekoljko sprehodit. Po dolgozha'nim deshovji je bil lep jesenski dan. Nekih sto korakov (stopinj) od njeniga prebivalj-fha je stala zhedna lesena kapeljza is lamih jelóvk (hojk) nareta, ki ni nobenih vrat imela. V' kapeljzi je bila lepa podoba Marije boshje matere, kako je s' Jesufam v' egiptovsko deshe-lo béshala, kako sv. Joshef oflizo pelja, mati s' svojim boshjim detejam pa na shivinzi sedi. Beno njo je bil prinesil, vbogo gospó savoljo njeniga pobega s' njo potolashiti. Sa kapeljzoz je bila sterma visoka pezhina, pred kapeljzoz je pa nekoljko selenih hojk stalo, ki so lepo senzo delale.

V' tim tihim svetim kraji je bilo toljko gmetno ino veselo, de ni bilo skorej mogozhe ferza lozhiti. Pot do kapeljze je bila volka stesiza po seleni koshenini med lizhnim pezhovjam ino germovjam. Nar rajhi je golpa h' kapeljzi hodila. Tudi sdaj je prifha — zhe ravno nekoljko v' strahéh — ter s' otrokama na stolizo poklekne, ki je v' kapeljzi stala.

Premishluje, kako se je boshji materi s' otrokam v' ptuji desheli godilo, ino kako se

tudi njej godi, ino to njo toljko gine, de se ji folve po lizi takajo. Molila je nekoljko, po tem se pa na seleno klop viede, ki je bila sravno kapeljze, is ruh narejena. Otroka pa po germovji ostroshnize (kopin'hize) bereta, in prav velela sta, de vsaka ostroshenza lep zhern grosdizh imá; po malim sta prezej dalezh odshla.

Ravno je gospa prav sama sedela, — ino glej, med pezhovjam pilese romar na vbrég, ino do kape'jze pride. Nofil je po nekdejni fhegi tistih romarjov, ki so v' dalne kraje na boshjo pot hodili, dolgo zherno sukno, pa kratek plajshinz zhres rame. Sa klobukam je imel lepo pifane lufhine morfskih polshov nateknjene, v' rozi pa dolgo belo palizo.

Sdelo se je, kakor bi bil she prav star pa vender she vel zherstev, ino prav verli mosh. Dolgi lasi, ki so se is zhela po obéh krajih svijali, ino pa dolga brada je bila lepo bela ko sneg; njegove lizi rudezhe ko nar lepshi rosha. Gospa se ptujiga mosha prestrashi; on pa njo lepo poshteno posdravi, ino njo nagovori. Ona mo varno odgovarja, de bi se ne sagovorila; vsa pláha ga ogleduje, ino fposnava, alj bi so mu — nesnanimu ptujzu savupalo.

„Ne bojte se me, shlahna gospa!“ rezhe romar; „niste mi tako nesnani ne, kakor vi mislite. Vi ste Rosalja Korotan'ska. Tudi dobro vém, kaj val je prililito med te pufte gore béshati. Tudi vashiga mosha dobro pos-

nám, kí ga she ze le tri leta videli niste. Kar ste vi v' tej sapušheni samoti, se je po sveti veliko rezhi premenilo. Zhe vam je she kaj mar od vašhiga ljubiga Jarneta Lipoglavškiga listhati, ino she njega niste zelo posabili, imam veliko veseliga vam povédati. Sopet je mir. Keršhanska vojska je nevernike premagala, ino se je slavno s' zhaftjo ovenzhaná povernila. Vašh mosh si je oropane grade spet osvojil. Hansa, Ojsteršhki hudodelz, je s'fílo v' te gore vtekél, pa tudi is teh planín je moral she dálej isbeshati. Samo edina narvezhi she lja vašhiga mosha je she, svojo preljubo shenko sopet videti.“

„Moj Bog!“ isdihne gospa „kako vesela noviza je to! Oh, kako bi se tebi, preljubi Ozhe nebesški, prav sahvalila!“ Pokleknila je, ino vrozhe solse veselja so se ji po lizi vdirale. „Dro videl si, dober Bog, moje solse, je djala, slíshal si moje tiho isdihvanje, ino si se vsmilil mojih vednih proshinj! — O moj Jarnej, moj ljubi Jarnej! de bi le skorej tako frezhna bila tebe videti, tebi tvoje dezi (otroka) pokasati, ki sta ob tvojem odhodu zelo majzhkina bila, de bi njo sam sašlíshal tebe ljubiga ateja klizati.“

„Kaj mislite vi, ptuj mosh! de na svojiga mosha ne mislim vezh, de v' svojim serzi njega ne pomnim?“ rezhe gospa romarju. „Otroka!“ svoja majhna poklizhe, ki sta od dalezh stojé vsa plaha ptujiga mosha ogledovala. „Oj balita balita hitro!“ Oba hitro prideta.

„Edmundej nikar se ne boj!“ [tako sdaj fantizha tolashi, ter ga poljubi, ino nagovarja. „Povej le timu moshu molitvizo, ki njo vsako jutro sa ateja molimo.“ Mali fantizh rokize povsdigne, s' ozhmi v' nebefa pogleda, ino prav po zhafi ino poboshno moli na glaf, rekozh: „Ljubi Ozhe nebeshki! Ogledaj se na naj vboge srotize! Najni atej so na vojski. O ne naj, de bi jih sovrashniki vbili! Saj hozheva prav pridna ino bogabojezha biti, de bodo najni ljubi Ozhe veseli, kedar naj bojo videli. Oh vflifhi vflifhi, kar te profiva!“

„Sdaj pa ti Blanka,“ rezhe mati zhednimu deklizhu s' ruzdezhim lizam, „povej, kako svezher sa ateka molimo, preden spat gremo?“ Otrok ravno tak svoje rokize lepo povsdigne, ozhi v' nebefa oberne, ino lepo tiho pa vunder safiopno moli, rekozh: „Preljubi Ozhe nebeshki! preden greva pozhivat, she tebe lepo profiva sa svojiga ateja. Daj jim lehko nozh, ino naj jih tvoj angel pred sovrashnikam varje. Daj tudi najni ljubi mamki, de bojo sladko spali, ino ohladili nekoljko svoje shalofno serze. Ino zhe oni spati ne bojo mogli, naj pa vunder najni atej sa toljko bolj dobro pozhivajo. Oh de bi nizojshni vezher posledni nafhe shalofni bil, ino skorej prishlo veselo jutro tistiga dne, de se bomo videli spet!“

„Amen, Amen!“ rezhe mati, roke ino solse ozhi, k' nebesam povsdigvaje. — Na to se romar na ves glaf rasjoka. — — Ko bi trenil, preobleka — dolgi lasje ino brada, romarski

plah ino suknja is njega pade — ino verli vi-tes ves v' slatim, ruzehim oblazhili, she zelo mlad, ves shiv korenjak pred sheno ino otroka-ma stoji, svoje roke rasprostri ino svoje ljube ve'elo saklizhe, rekozh: „O Rosaljka, moja sa-konzhiza! — Edmund ino Blanka, preljubes-niva moja otroka!“

Gospa od prevelikiga veselja ni vedla, ka-mo bi se bila djala. Otroka, ki sta mater rav-no gledala, de bi romarju pomagali, ki se je glasno jokal, se sda hitro obermeta, ter se pre-strashita videti, kako se je star mosh hitro om-ladil. Mislita, de je prishel kaki angel is ne-bes, kakor so vzbali njima mati perpovedali; tako presivno lep so se njima sdaj ozhe sdeli. Pa tudi ref de ni bilo lepshiga vojshaka v' zeli kershauski vojski. Oh kako sta se veselila od matere slishati, de so te jaki (lep) gospod njuni preljubi ozhe, od katerih njema so to'jkkokrat pravili. Ozhe, mati ino otroka so bili frezhni, kakor v' svetim raji; ure so jim minule kakor minute; toljko kratek zhas jim je bil.

Sdaj gospod Rosalji pripoveduje, de je s' veliko trumo svojih vojshakov na ravnost po njo prishel, alj po nevarnim pezhovji ni mogel s' svojim tovarshi v' Medgorje priti; sa to se je v' romarsko nosho preoblekel, kakor so svoje dni imenitni gospodje shego imeli, kedar so hotli, de bi njih po poti kdo ne sposnal. Peshez je pred v'rim drugimi naprej hitel, le hitro spet per njej biti, videti, kako se njej godi, ino kako se otroka sadershita; pa de njo tako na

svoj prihod pripravi. Rosalja ga vpraša, kako je njeno prebivaljše tako hitro svedel?

„Oj preluba Rosalja,“ reže gospod, „de se midva tako hitro spet vidiva, je tvoja dobrotljivost do vboгих ljudi, posebno pa do otrok v tej dolinzi storila; ravno sa to je Bog tvojim otrokam spet ozheta dal. Bi ti ne imela toljko vsmileniga ferza, bi se ne bila midva tako hitro, lahko de nikdar vidila! Po vliih krajih si bila fred najnih sovrashnikov, ino prav lahko bi jim bila v' roke prišhla. She le po tem, ko sim jes s' svojim ljudmi v' te planine prišhel, je Hansa zhres hribe ino doline isbešhal. Le poglej,“ ter ji pisanko pokashe, na kateri je veršiza pisana bila: „Savupaj na Boga, saj on pomagat' sna.“ Po tej pisanki naj je roka boshja sopet sdrushila. Dolgo sim ljudi poshiljal tebe jiskat — pa vse saštonj. Poslednizh je moj shlahen fluga Stanko k' domu prijahal, ko sim she mišlil, de ga vezh ne bo, kér se je tak dolgo mudil. V' neki globnik je bil padel, ino je she gladu vmiral. Prišhel je ptuji mladénzh, dal mu dvoje jajz, de se je poshivel; ino tudi to le pisanko mu je v' spomin prepustil, kako ga je smerti rešhil.“

„Stanko mi pisanko pokashe, ino ko sim njo vgladal, sim šposnal pisanje tvoje roke. Bres vliga odloga smo konje obsedlali ino jahali v' kamenizo, kjer je blagi mladénzh kameuje lekal. On mi je tukaj sem pot pokasal. Ako bi ti, moja Rosaljka, prelepe mišli ne bila

imela, sa vesele prasnike otrokam pisank pripraviti; zhe bi pa tudi per svojim lepim dari sa dushe ne bila tako modro sferbela, ne na pisanke tih prelepih verstiz sapifala; ino zhe bi ti moj dragi Edmunzhe, ino ti moja sala Blankiza, kakor vi vli ptujimu mladenzhu toljko dobri ne bili; oh ne bil bi denaljni dan tako vesel sa naf. Vlaki dober dar, naj l'he tak majhen bo, je nebesko seme, is kateriga nam srezha priraste, ako ga le is zhiste ljubesni, ne na povrazilo vbogimu podamo; she na semlji se nam gostokrat storjeno poverne.“

„Pomnita to vle svoje shive dni, ljuba otroka! Dajajta rada v bogajime, pomagajta potrebnim, ino storita drugim vesel dan, kakor premoreta, po izgledu vajne matere.“

„Pomagajta drugim v sili, ino tudi vama se bo pomagalo! Vsmilita se rada, ino bota tudi vsmilenje najdla. S' veselim serzam se bota po tem lahko v Boga sanefla, ino terdna resniza, ki na rahli pisanki stoji, ino ktera se donef nam toljko lepo spolnila je, se bo dopolnila tudi vama. Bog vaj nikolj v' sili sapustil ne bo. — To prav shivo is te nafhe prigodbe lahko sposnata. Hozhem pa tudi pisanko to v' slató ino v' bisarje oviti, naj bo k' vezhnimu spominu v' nafhi grafhinfki kapelzi na altarji vifela.“

V' tem zhafi se je smrazhilo; she so se tam pa tam svesde na jafnim nebi vidile. Knes Jarnej peljá gospó sa roko, ino otroka pred njima veselo skazheta proti kmetifhki hi-

fhizi. Doma jih 'je' novo veselje zbakalo. Shlahnikov sluga ino pa Fridolin njegov rešitel sta se s' starim Benetam, ki je od veselja osdravil, pogovarjala. Blagi Fridolin, kterimu je bila gospa pisanke dala, prvi na proti pride, ter gospo ino otroka, kakor stare snanze, prav lepo posdravi. Sa njim stopi Stanko napréj, kteriga so pisanke smerti rešile, de ni gladu vmerl, ino prav ponishno sazhne, rekozh: „Draga knesinja, najte, de vam dobrotlivo roko poljubim, ki je meni shivljenje ote-
la.“ Sveštiga Beneta shlahen knes objame, ino tudi poshtenimu mlinarju hvaleshno roko podá, ki je v' svoji sivkasti lúknji ves prashno oblezhen pristopil. Vsi skupej so vezhérjali, ter so bili veseliga serza, ino dobre volje.

Drugo jutro je bila velika veseliza po vsej dolinzi. Sastishati, de je gospod shlahne gospe, mozhno imeniten knes prishel, je bilo vse po konzi. Kar jih je bilo velikih ino malih, so prishli njega sposnat, ino okolj male bajtize je bilo vse shivo ljudi. Knes s' gospo ino s' svojima otrokama is hífhe k' ljudém pride, jih ves prijasen posdravi ino sa vse serzhno sahvali, kar so shlahni gospej ino otrokama dobriga storili. „Opazh kar,“ so djali Medgorjanzi, ino solse so jih polile, „nisimo mi njihni dobrotniki, ampak le ona so naša nar vezhi dobrotniza.“

Blagi knes se je dolgo zhafa s' ljudmi pogovarjal, ki so bili dobre dushe; s' vsakim med njimi se je tako prijasno menil, de so

se vfi savseli. Med tim so tovaršbi knesovi v' dolinzo pot najdli, ki so ga njim neki voglarji pokasali. Jèli so od dalezih glasno trobèntati, med dvema hribama je prišlo nekaj shlahnikov, ino veliko hlapzov na konjah ino k' nogam v' samotno dolinzo; njihovi grebenjaki ino sulize so se blišketale ko svetla luzh. Vfi svojo shlahno gospo s' poshtovanjam posdravljajo, ino veliko veselje, de so njo spet najdli, se na vse kraje raslega.

Knes Jarnej je she dva dni v' Medgorjah ostal; na vezher, preden je s' svojim' flovo vsel, napravi Medgorjanzam veliko dobro voljo. Mlinar ino voglarji so med shlahnimi vitesi ino hlapzi okolj mise sedeli; ino prav smefhno omisje bilo je. Po obedi je knes svoje kmetihke gosti lepo obdaroval, posebno pa mlinarja prav bogato. Marta je shla s' knesinjo flushit; tudi mater, brata ino sestro Fridolinovo je posebno ofkerbel. Voglarjovim otrokam pa pravi: „Vam, preljubi otrozi, hozhem v' spomin, de je moja gospa med vami shivela, posebno veselje napraviti.“

„Vfako leto morjo otrozi sa velikonozh svoje prav lepe pifanke dobiti.“ — „Ino jes,“ rezhe gospa „bom po vfi našhi desheli to shego rashirala, ino vfako leto sa velikonozh v' hvalni spomin, de sim spet reshena, pifanke otrokam deliti napravila.“

Vse to se je sgodilo. Pofarbane, pifane jajza so po nekijh krajih pifanke, po drugih

pirne, pa tudi velikonožne jajza imenovali; ino ta shenga se je shiroko po sveti rasshirila.

Po drugih krajih, kjér so tudi pisanke sa veliko nozh pripravljali, so djali: „Reshenje blage kuesinje is kamenitiga Medgorja, ino pa shlahnikoviga shugeta is globozhine smerti, naš toljko ne sadeva, de bi v ti spomin vsako leto pisanke imeli, alj naše otroke naj lepe pisanke velizhaftniga odreshenja spomnijo, ki naš vse posebno sadene, ker naš je Kristuf greha, revshine ino vezhne smerti reshil, ko je sa naš ravno o velikonožnim zhafi na krishi vmerl, pa spet zhastitlivo od smerti vstal. Ravno sveta velika nozh (velika nedala) je prava reshittev naš vsih; — ino veselje, ki ga s' pisankami otrokam naredimo, gotovo tudi Jesufa dopade. „Saj je ljubesen poglavitna sapoved njegoviga boshjiga nauka; ljubesen pa rada velike ino male ljudi po premoshenji rasveseli; le po njej se sposná, de smo Jesufovi. Lepa navada, otrokam pisanke dajati, naj tudi stare ljudi lepo spomni, kako po ozhetovo Bog sa naš sferbi, ter nam svoje lepe dare deli.“

Kaj nam ni Jesuf sam téga povedal, rekozh: „Kje je Ozhe med vami, kteriga bi sin sa jajze profil, ino bi mu shkorpijona dal? Ako torej vi svojim otrokam veste dobre dare dajati, sa koljkor vezh bo Ozhe nebelhki (narboljshi dar) svetiga Duba dal, vlim, ki ga sa-nj profijo.“ Sv. Luk. 11, 12. —

Kjé je pravo veselje doma?

1.

Preljubo veselje, oj kjé si domà?
 Pové, kjé stanujesh moj ljubzhek serzá?
 Po hribih, dolinah sa tebo hitim,
 Te videti hozhem, objeti shelim.

2.

Te jishem sa misoj, kjér dobro jedó,
 Na plesi per god'zah, kjér sladko pojó;
 Alj prav'ga veselja na rajanji ni,
 Pijanze, plesavze veselje beshi.

3.

Te jishem po polji, kjér rosh'ze zvetó,
 Po logi selenim, kjér ptizhke pojó;
 Pa ptizh'ze vesele, in roshize vse
 Le 'majo veselje sa mlado serzé.

4.

Poslednizh veselje fhe le ofledim,
 Na veshko ledinzo perdirjam sa njim.
 Glej tamkaj s' otrozi prijasno jigrá,
 Jim kratek zhas' dela, per njih je domà.

5.

Oh blashene leta nedolshnih otrók!
Vi 'mate veselje bres teshkih nadlóg;
Oh, kako val serzhno nasaj poshelím,
Alj vi ste minule; saštojn se folsim.

6.

Le eno veselje she zhaka na me
V' presrezhni desheli, kjèr mlado je vse.
Terplenje v' tajisto deshelo ne sna;
Le tamkaj je pravo veselje domá.

Of persons who need to be
 it is not yet known how
 Old, but it is a very
 of the nature of the

It is not yet known how
 of the nature of the
 it is not yet known how
 of the nature of the

K R E S N I Z A.

VESELA POVEST.

I s N e m ſ h k i g a

p o

Kriſtlofu ſhmidu.

J . . . ſ r . . .

K. R. E. S. W. J. A.

VERMONT BOARD ST.

1840

10

W. H. S. W. J. A.

1840

I.

Tuge ino skerbi.

Svezher nekiga slo vrezhiga poletniga dne je Marina, vboga vdova per odpertim okni sedela, ino je is svoje majhine jispize v' svoj selen sadovnik gledala, ki ga je krog svoje hišhize imela. Travo, ki jo ravno tisto jutro pokosila, ino na vrozhim sonzi dobro posušhila, je v' vezherko v' plaste djala. Lepo leno ko shida je shlahno skos okno dišhalo, ino zhloveka tako rekózh oshivelo. Slati sbar-ki vezherniga sonza so jeli po gorah temneti; ni bilo meglize na nebi videti, ino bela luna je tako prijasno v' jispizo svetila, de je bilo okne ino braje, ki je okolj hišhe raftila, na tleh posnati. Mali Nandek (Ferdinand), fantizh per shestih letah, je per okni v' koti šlonel, tako de je svetel mesenz njegovo belo-rudezhe oblizhje, romene lasze, nekoljko beliga rokava, pa shkarlatasti podjopizh prav prijasno bosjál.

Vboga gospodinja si je pozhivala; pa kakor teshavno je bilo delo po dné, she hujšhi tuga (škerb ino shalost) njo sdaj teshi, de svoje trudnosti zelo ne zhuti. Sa vezherjo si je škledizo mleka vsela, ino kruha v' nja podrobila, pa she dve shlizi sajela ni. Tudi Nandek se je klaverno dershal; she smesil se ni, videti mater toljko shalostnih. Tudi on sa materjo, ki so na mesti vezherjo le milo jokali, hitro shlizo poloshi, ino glinašta šklediza je she skoraj polna, kokor so jo prinestli, na misi stala. Svetel mesenz se je v' mlezi videl, ino od te svetlobe je okrogel sajzhek (fejiz) po stropi plesal.

She le od pretekle spomladi (vigredi) je Marina vdova bila. Rajni mosh, ki ni bilo pridnejšhiga v' tisti vesi, si je toljko perdelal, de je malo bajtizo (kajshizo) ino kolhenino krog stana kupil, to de je she nekaj dolshen ostal. Priden zhlovek je okolj hišhe ladovnik napravil, ino mladiga drevja obilno naladil, ki je she prav lepiga sadja rodilo. Po Marizo se je oshenil, vbogo sapušheno sroto, ki mu ni drujiga k' hišhi prinestla, ko ljubo polhtenje, v' katerim so njo rajni starejšhi škerbno isredili. Posnal njo je, de ni poboshnejšhi, pridnejšhi dekleta v' zeli vesi, ki bi se lepšhi sadershalo, ko ona. Prav šrezhno sta v' svojim sakoni shivela. Prishla je pa nevarna bolesen, ki jo ognenzo alj legar imenujejo, v' ves, ino je njeniga moshha pobrala. Tudi

ona je po njegovi smerti hudo sbolela, sakaj nozh ino dan mu je prav ljubesnivo stregla; le toljko, de se je she smerti vtela.

Huda bolesen njo je per pohištvi možno ofhkódvala; ino sdaj ji she ob pohištvo gre. Rajni mosh je veliko let per Pristovsheki flushil, ki je nar bogatejši kmet v' tistim kraji bil. Bil je rajni priden delavez ino svešt hlapez, sa to ga je Pristovshek veliko obrajtal ino mu tri sto rajnišh posodil, ko si je stanovanje kupoval. Naredila sta, de mu bo vsako leto pet ino dvajset rajnišh povernil, ravno toljko pa odflushil. Rajni mosh je do tiga leta, v' katerim je sbolel, svojo pogodbo dopolnil, ino ni bil vezh dolshen, kakor she petdeset rajnišh. Vse to je Marina dobro védela.

Sdaj tudi Pristovshek ravno v' tisti bolesni vmerje. Mlada, set ino hzhér, sta med drugimi pismi sa rajnim ozhetam tudi dolshno pismo najdla, ki je govorilo, de je Marijni mosh tri sto rajnišh dolshen. Kako sta rajna med sebo imela, mlada besedize ne vešta, sakaj ozhe od vsiga tiga nikolj smislil ni. Vbogo sapuštено vdovo sta sdaj sa ves dolg prijela. Vboga vdova se prestrašhi, ino Boga na prizho klizbe, de je njeni rajni mosh ves dolg, rasen petdeset rajnišhov, poplazhal. Pa vse to ni kaj pomagalo. Mladi Pristovshek njo sa neframno lashnivko ima, ino njo toshi. Vdova ni s' zhem isprizhati imela, de bi kaj poplazha-

niga bilo, ino vef dolg je sa plazhati sposnan. Mlada Pristovfheka fta hotla dolg plazhan imeti, ino ker vboga Marina kaj imela ni, kakor bajtizo ino sadovnik — je bila ta njena majhina lastina na prodaj oklizana. Vdova je fzer Pristovfheka klezhé profila, naj bi nje faj is hifhize ne isgnal, tudi mali Nandek je poleg nje klezhal — premilo fta jokala — pa vse saftonj. Ravno jutrejshen dan bo predano; kakor ji je bilo pred enoj uroj, ko je svoje delo dokonzhala, napovedano. Sofed ji je to zhres plot povedal.

Lehko se vé, sakaj toljko shalofna per odpertim okni sedi, — se sdaj v' jasno nebo osira, ker mesenz toljko lepo fveti, sdaj fpet svojiga Nandeka pogleda — ino vrezhe solse se ji po lizi vdirajo; po tem pa fpet v'en dan ftermi. Vse okolj nje bilo je tiho in shalofno.

„Ljubi Bog! je djala sama s' sebo, tako fim donef sadnokrat na verti feno fufhila! Romene flive, ki fim jih pervokrat is mladiga drevza svojimu Nándeku nabrala, bojo tedaj posledno sadje, ki ga bore fantizh od tega drevja savshije, ktiro je njegov ozhe sa svojiga sinka tako fkerbno sadil. Lehko lahko de fva nizoj sadnobart pod toj ftrehoj. Jutri oforej bo she drugi gofpodár te najin fkanek imel, ino kdo vé, zhe naj ne bo gredózh is pod ftrehe istiral. Bog vé, kje bova jutri ftreho najdla; lahko, de bova zelo pod mi-

lim Bogam prenozhvala.“ Prav mozhno se je rasjokala.

II.

Déte mater potolashi.

Bog je ozhe sapufshenih vdov ino firót.

Dofehmal je Nandek njeni sin per miru v' kotezi stal, ino le poslušhal, kako slo mati sdihujejo; sdaj pa se materi perblisha, ino sdihváje rezhi sazgne: „Mama, nikarte tako mozhno ne jokajte — zhe bote tako slo plakali, se l'he sméniti s' vami ne morem. She kaj véste, kaj so rajni atej rekli, ko so tam le na posteli vmirali? Nikar toljko ne jokaj, so djali; Bog je ozhe sapufshenih vdov ino firót. Njega v' fili na pomozh klizhita; on bo skerbel sa vaj. Takó so djali. Kaj ne?“

„Dro, preljubo déte moje, rezhe“ mati; prav taka je!“ — „Noj tedaj, rezhe Nandek, sakaj pa tako dolgo jokate. Le profite ljubiga Boga, saj vam bo pomagal. Kedar so rajni ozhe v' hosti derva fékali ino sim jes s' njimi bil, kedar me je kaj bolelo, — de sim bil lazhen, alj sim se na kakim terni sbodel;

nifim dolgo jokal, ne. Dirjal fim k' rajnimu ozhetu, ko so ſhe per nama shiveli, ter fim jih profil — ino hitro ſo dervnizo poloshili, meni krubeja dali, alj pa mi tern isderli. Saj tudi Bog ravno tako rad pomaga. Ni tako nevsmilen ne, kakor pa uni bogat mosh, pred katerim ſva klezhala, ter ga profila, de bi ſe vſmilil — kateri naj je pa ſkoraj s' nogami is hiſhe ispehal, ino je nama vrata odpèrl. Ali menite, de Bog ni bogat, kaj? She vezh imá, kakor pa Priſtovſhek. Sdaj le ſkos okno poglejte; njegove ſo meſenz ino vſe svesde. Koljkokrat ſo rajni atek meni pravili, de je zel svet njegov. Kaj bi po tem takim prevezh jokala ino le tugotila? Najte mama, bova lju-biga Bogaza profila. Ref ref bo nama pomagal. Le vi sazhnite, jes bom pa sa vami molal, ino profiti pomagal. Vém vém, de naj bo rajſhi vſlihal, kakor uni bogatez.“

„Blago dete, prav govoríſh,“ rezhe mati, ter ſi ſolſe oterne; ino ſerze ſe ji ohladi. Svoje roke ino ſvoje ſolſne ozhi k' nebeſam povsdigne; tudi Nandek povsdigne ſvoje roki-ze, ino v' nebeſa pogleda. Lepo njima meſenz ſveti ino ſe v' njunih ſolſah vtrinja. Mati sazgne moliti, ino Nandek vſako beſedo ſgovar-ja zhiſto sa materjo, rekozh:

„Ljubi Ozhe nebeſhki! oh, poglej, tukej vboga mati ino njeno dete — ſapuſhena vdova ino vbogo frôtle klezhita, ino ſe k' tebi osira-

ta (ogledujeta). Velika sila naj stiska, nima-
va zhlaveka na semlji h' komur bi se obernila.
Tvoje serze pa je vsmilenja polno. Saj si
ti rekel: „Klizhi me v' sili na pomózh, ino
jes bom tvoj pomozhnik. Le k' tebi sdihuje-
va. Ne naj, de bi naju is te najne hifhize
potisnili, — ne dopusti, de bi vbogimu otro-
ku po njegovim ozhetu majhino dotizo (erbijo)
vseli. Alj si pa sklenil po svoji nelkonzhni
modrosti ino milosti nama vse to vseti — oh,
daj nama saj na svoji shiroki semlji kak dru-
gi kôtez najti, pa tudi serze nama potolashi,
de se v' bridkih salsah vtopilo ne bo, kedar
bova morla od hifhe jiti, ino is uniga brega
tam slovo vseti od svojiga ljubiga doma!“

III.

Svetla krefniza.

Preveliko sdihtvanje ino jokanje mater tolj-
ko prevseme, de ne more belede moliti
vezh; — le v' nebo gleda ino molzhi. Sdaj
Nandek, ki je sbe smiram rokize povsdignjene
dershal, na ves glas sakrizhi ino s' perflezam
kashe, rekozh: „Joj mama! poglejte, poglej-
te, kaj pa je to? Mala luzhiza plava! Sves-
diza léta! Glejte pred oknam je! O jej —

sdaj pride! Kako [lepo se] sveti! — Vidite, selenkaſto luzh imá! She ſkoraj lepſhi, ko vezherniza na nebi, migla. Sdaj she pod ſtropam leta. Kako zhudno je to!“

„To je krefniza (janshoviza alj ivanſhiza), preljubi Nandek,“ rezhe mati. „Po dne je majhina shushiza alj muha; po nozhi ſe pa tako prezhudno lepo ſveti.“

„Jeli njo ſmém vloviti?“ Nandek pobara; „ali mi kaj ne ſtori? ali bi ſe ne opeknel na njeni luzhi?“

„Ne opezhe ne,“ odgovorí mati, ino ſe mora s' ſolsnim lizam naſmejati. „Le vjemi ino prav na tenko njo pogléj; tudi ona je zhudo vſigamogozhnoſti boſhje.“

Nandek sdaj vſe ſvoje ſhaloſti poſabi — ino ſvetlo ſtvarzo loví, ki je nad tlam' — sdaj pod miſoj, sdaj pod ſtolam létala, de bi njo vjél.

„O jej!“ sdaj mali ſakrizhi, ter ravno s' roko mahne, de bi ſvetlo ſhivaljzo vjél, kar ſe mu je ſa veliko omaro íkrila. Sdaj pod omaro pokuka ino pravi: „Vidim njo vidim prav dobro, gori le na ſteni ſedi ino vſe krog nje ſe od ſvetlobe bliſhi, kakor bi meſenz ſa omaro ſvetel, pa doſezhi nje le ne morem; prekratko rokizo imám.“

„Le poterpi, rezhe mati, saj bo spet sama nasaj prishla.“

Dezhez nekoljko zhaka, po tem pa k' materi pride ino, pohlevno prav lepo profi: „Mama! o feshite feshite vi po njo, alj pa omaro nekoljko od stene odmeknite, de njo bom sam lahko vjel.“

Mati gre ino omaro odrine; Nandek pa kresnizo, ki je na steni sedela, prime, ter njo v' obedveh pestih (v' shaki) varno ogleduje, ino se kresne muhe bolj veseli, ko kraljevizh nar svetlejshi ino jasnejshi shlahniga kamena alj demanta.

IV.

S r e z h a   s e   n a j d e .

Hvala Bogu! sdaj sva she dobra.

Ko je mati omaro odmeknila, nekaj drusiga vgloda, ki je poprej med omaro ino steno tezhalo, sdaj pa na tle padlo. Hitro pobere, — ter na ves glas sakrizhi, rekozh: „Hvala Bogu! — dobra sva; is najne stiske sva she rethena! To je prava pratika (kalendra) lanski-

ga leta, ki sim njo toljko jiskala, najdla pa ne. Voj, mislila sim, de njo je kdo ptujih ljudi rastergal, ki so v' moji bolesni, ko sim bres vsiga savedenja v' tami leshala, tako flabo gospodinili. Sdaj se bo najdlo, de je ozhe she dolg poplazhal, ki naj sdaj tako nevsmileno térjajo sa-nj. Kdo bi si bil vrajtal, de bi pratika sa toj omaroj tézhala, ki sva njo s' bajtizo kupila; gotovo nje she nihzher premesil ni, kar hiha stoji.“

Greдох sdaj luzh vpiha, ter sazhne praktikó prebérati ino od veselja so ji solse v' ozhi perigrále. Vse na tenko je popisano najdla, koljko je rajni mosh k' novimu letu she unih tri sto rajnih dolshen bil, ino kar je skos leto odflushil ino poplazhal. S' konzam leta so she te le verstize stale, ki jih je pokojni Pristovshek s' svojo lastno roko podpisal: „Na fhent Martinovo sva jes ino Janshe Zvete porajtala, ino sdaj mi ni vezh dolshen, kakor she 50 fl. to je: petdeset rajnih.“

Matí od prevelikiga veselja roke povsdigne in v' svoji radošti dete objeme, rekózh: „O Nandek, tudi ti Boga sahvali! Glej, sdaj ne bojo naj vezh is hihe tirali; sdaj ostaneva spet pod svojoj strehoj domá.“

„Kaj ne mama, de sim jes to storil?“ rezhe Nandek. „Ako bi val toljko profil ne bil omaro odmekniti, ne bili bi teh bukviz najdli. Lehko de bi she sto let bile skrite tezhale.“

Mati molzhé premishluje - ino pravi: „O moje déte, sam Bog je to storil. Neka sveta grosa me obhaja to premishlováje. Le pogléj, ko sva v' joku ino s'olsah molila, je svetla muha priletela — ino mi je tako rekózh s' luzhjo v' kraj posvetila, kjer so te knjige skrite bile. V' resnizi! Bog vse ravná, tudi nar manjši rezhi. Boshja sveta previdnost sa naf skerbí. Bres védenja boshjiga she laf is nafhe glave ne vpade. Vse s'voje shive dni ne posabi tega, vedno va - nj savupaj, posebno pa v' veliki sili. On vselej lahko reshi ino pomaga. Ni mu potreba nam velizhastniga angela poshiljati; sadošti mu je svetla muha, nam pomagati!“

Mati ni mogla od prevelikiga veselja spati. Hitro, ko se je dan sasnal, se h' gosposki podá. Sodnik v'kashe mladiga Pristovsheka saklizati. On pride, ino pravo roko s'vojiga rajniga testa v' pratiki sposná. Slo ga je bilo fram, de je poshteno sheno pred gosposkoj tako gerdo imel, ino njo ob poshtenje spravljaj. Gosposka je sposnala, de je dolshen ji sa saframvanje ino veliko shalošt plazhati, katiro ji je bil napravil; ino mosh je bil tudi per volji.

Na to je vboga vdova jela perpovedvati, kako je svezher molila, ino kako je kresniza v' jispizo prisvetila. Sodnik se zhudi tej lepi prigodbi, ino rezhe: „To je boshja roka! Bog vam je ozhitno pomagal.“

Mladi Priftovfhek se je ves ginjen rasjokal ino pofolsil rekozh: „Pazh ref je taka. Bog je ozhe vbogih vdov ino frotiz — on sa nje povrazhuje. Ne samérite mi, de fim vas tako imel. Vedel nisim, kako je. Vam poverniti vasho terplenje, vam unih petdeset rajnisth dolga popustim, ino zhe bote kdaj v' kaki sili, le k' meni pridite, v'figidar vam bom pomogal. Sdaj prav zhisto sposnam: Kdor se v' Boga sanelé, ga Bog ne sapustí — v' Boga savupati je boljshi, kakor she toljko bogastva imeti. Ino zhe se bo meni kdaj tako hudo godilo, alj bo moja shena vdova, alj moji otrozi sapusthene frote, naj de bi tudi nam v' sili tako pomagá, kakor je vam.“

„Le tudi vi ravno tako v' Boga savupajte, ino pofhteno shivite, kakor ta našha bogabojezha vdova,“ je sodnik djál; „gotovo tudi vaš Bog ob zhasu file bres pomozhi sapustil ne bo.“

Kjér je kolj nar vezhi sála,

Tam je boshja roka mila.

Potolashenje v' terplenji.

1.

Hvala Bogu sa terpenje,
Ono pride is nebél;
De poslajšha nam shivljenje,
Nam pošhilja shalošt vméf.

2.

Tak v' poletni le vrozhini
Sladko grosdizhe sori,
In na ternati ojstrini
Shlahna vertniza zveti.

3.

O ponozhnim temnim mraki
Se svetloba svesd posná;
Le na temnimu oblaki
Se oleplha maverzá.

4.

Kedar shalošt naf objide,
Nigdar ne obvupajmo;
Saj sa deshám sonze pride,
Lepšhi sonze romenó.

5.

Oh obrish'mo fólse mile,
Saj so shlahne jagodè,
Ki nam bojo spremenile
Se v' nebesške biserè.

Potok v raji v raji

Uk v raji v raji
Uk v raji v raji
Uk v raji v raji

Uk v raji v raji
Uk v raji v raji
Uk v raji v raji

Uk v raji v raji
Uk v raji v raji
Uk v raji v raji

Uk v raji v raji
Uk v raji v raji
Uk v raji v raji

Uk v raji v raji
Uk v raji v raji
Uk v raji v raji

K a s a l o.

I. Velikonozhne pífanke.

Trikrat vesela aleluja.

1. Kaj bo, v' tim kraji s'he kureta ni! -	9
2. Hvala Bogu, de le kure imamo -	16
3. Sdaj imamo jaz z bres sadosti - -	21
4. Vesel dan sa otroke - - -	25
5. Dvoje dragih pífanek - - -	36
6. Pífanke slata ino sreberna - -	44
Kje je pravo veselje doma - -	58

II. K r e f n i z a.

1. Tuge ino s'kerbi - - -	63
2. Bog je ozhe sapušhenih - - -	67
3. Svetla krefniza - - -	69
4. Srezha se najde; hvala Bogu! - -	71
Patolashenje v' terplenji - - -	75

K a s a

I. Velikonošne pítáňky

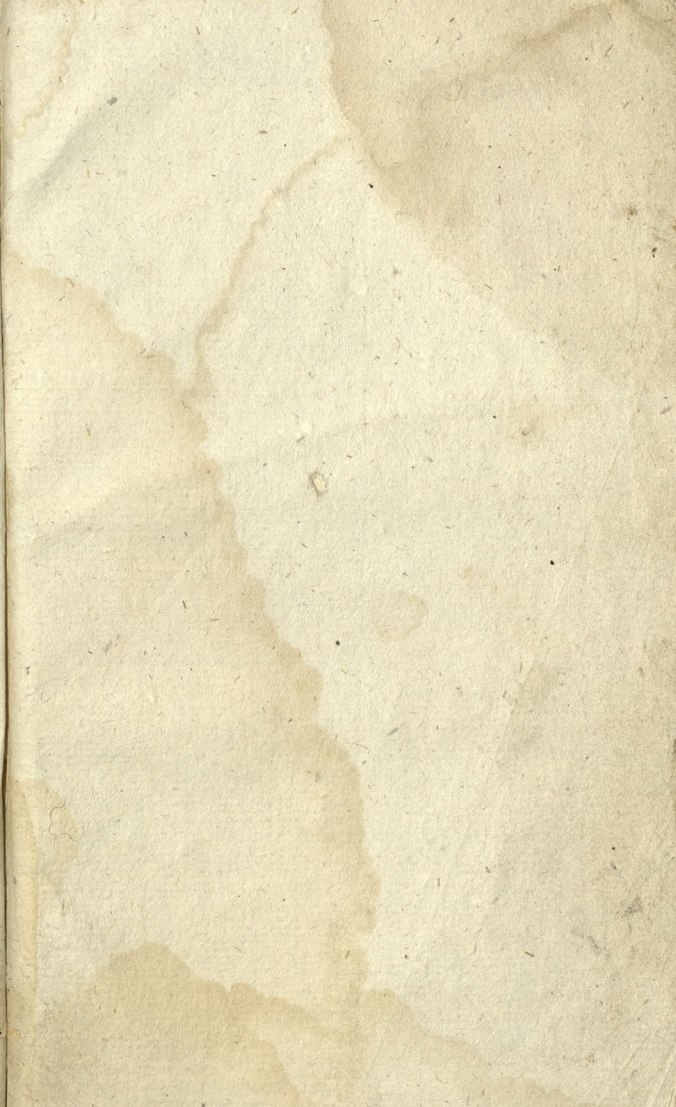
Třetíe veltá níeúja.

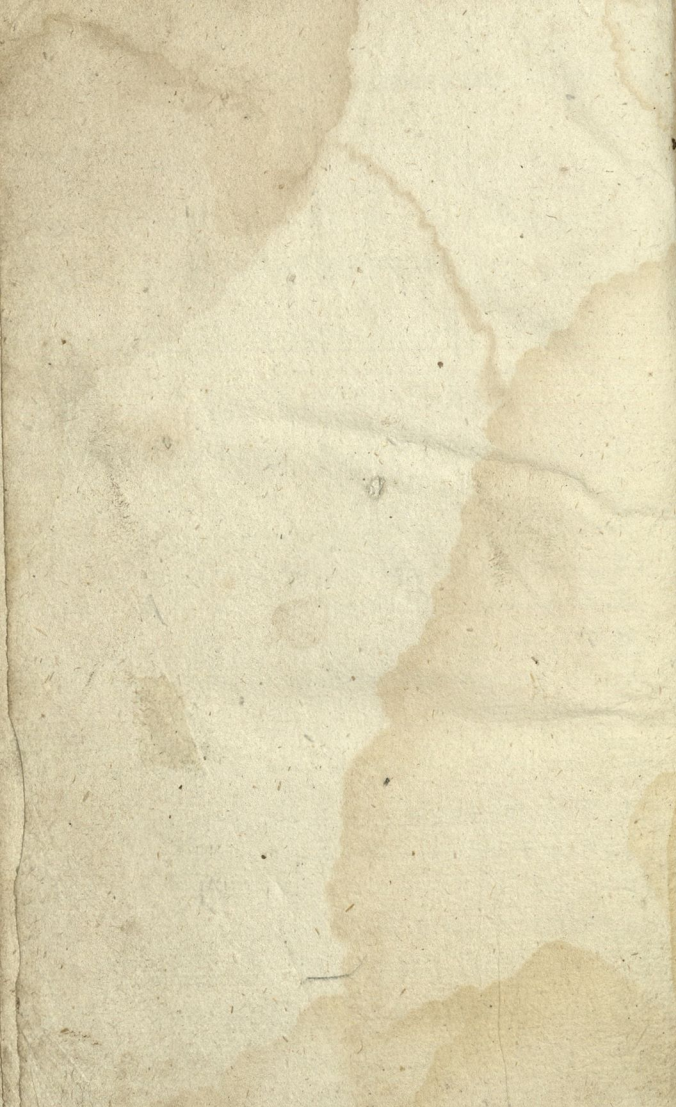
9	-	-	-	-	-	1. Háj bo, vltím trájí tío kúeú ní!
10	-	-	-	-	-	2. Trvála Bóg, de le kuro imano
11	-	-	-	-	-	3. Šta? imano jáje xřes adolní
12	-	-	-	-	-	4. Veltá dár ea eřpěšvím
13	-	-	-	-	-	5. Trvoje dęogih třešpěšvím
14	-	-	-	-	-	6. Trvába eata tío trěba
15	-	-	-	-	-	7. Je trvo veltá dóm

II. K r e š t i a n

16	-	-	-	-	-	1. Tęe ino třeđí
17	-	-	-	-	-	2. Bóg je ošo eřpěšvím
18	-	-	-	-	-	3. Štella třešpěšvím
19	-	-	-	-	-	4. Šeřd le najbe; trvála Bóg
20	-	-	-	-	-	5. Trěba třešpěšvím

Račić, Žerjavgrad.

